

תקן חשבונאות בינלאומי 39
מכשירים פיננסיים:
הכרה ומדידה

International Accounting Standard 39
Financial Instruments:
Recognition and
Measurement

גרסה זו כוללת תיקונים הנובעים מתקנים שפורסמו עד 31 במאי 2025 ושמועד תחילתם אינו מאוחר מיום 1 בינואר 2026.

תוכן העניינים

החל מסעיף

תקן חשבונאות בינלאומי 39
מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה

2	תחולה
8	הגדרות
9	הגדרות המתייחסות לחשבונאות גידור
71	גידור
72	מכשירים מגדרים
72	מכשירים כשירים
74	ייעוד מכשירים מגדרים
78	פריטים מגודרים
78	פריטים כשירים
81	ייעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים
82	ייעוד פריטים לא פיננסיים כפריטים מגודרים
83	ייעוד קבוצות פריטים כפריטים מגודרים
85	חשבונאות גידור
89	גידורי שווי הוגן
95	גידורי תזרים מזומנים
102	גידורים של השקעה נטו
102A	חריגים זמניים מיישום דרישות ספציפיות של חשבונאות גידור
102D	דרישת "צפוי ברמה גבוהה" לגידורי תזרים מזומנים
102ה	סיווג מחדש של הרווח או ההפסד המצטבר שהוכר ברווח כולל אחר
102ו	בחינת אפקטיביות
102ח	ייעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים
102י	סיום היישום
102טז	חריגים זמניים נוספים הנובעים מרפורמת שיעורי ריבית עוגן
102טז	חשבונאות גידור
102כב	הטיפול החשבונאי ביחסי גידור כשירים
102כה	קבוצות של פריטים
102כז	ייעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים
103	מועד תחילה והוראות מעבר
109	ביטול פרסומים אחרים

תוכן העניינים (המשך)

נספחים:

א הנחיות יישום

ב תיקונים לפרסומים אחרים*[†]

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תיקונים לתקן
חשבונאות בינלאומי 39:

חשבונאות גידור שווי הוגן לגידור סיכון שיעור ריבית של תיקן
שפורסם במרץ 2004*

מעבר והכרה לראשונה של נכסים פיננסיים והתחייבויות
פיננסיות שפורסם בדצמבר 2004*

חשבונאות גידור תזרים מזומנים לעסקאות חזויות תוך-קבוצתיות
שפורסם באפריל 2005*

חוזי ערבות פיננסית (תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 39
ולתקן דיווח כספי בינלאומי 4) שפורסם באוגוסט 2005*

פריטים מגודרים כשירים שפורסם ביולי 2008*

נגזרים משובצים (תיקונים לפרשנות דיווח כספי בינלאומית
מספר 9 ולתקן חשבונאות בינלאומי 39) שפורסם במרץ 2009*

החלפה של נגזרים והמשך של חשבונאות גידור (תיקונים לתקן
חשבונאות בינלאומי 39) שפורסם ביוני 2013*

תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (חשבונאות גידור
ותיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, תקן דיווח כספי
בינלאומי 7 ותקן חשבונאות בינלאומי 39) שפורסם בנובמבר
2013*

דפורמת שיעורי ריבית עוגן שפורסם בספטמבר 2019*

דפורמת שיעורי ריבית עוגן – שלב 2 שפורסם באוגוסט 2020*

דוגמה להמחשה*

הנחיות ביצוע*

בסיס למסקנות*

דעות מנוגדות*

* לא תורגם לעברית

[†] התיקונים לתקנים שנכללו בנספח זה בעת פרסום התקן שולבו בתקנים הרלוונטיים.

תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה

תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (IAS 39) מפורט בסעיפים 2–110 ובנספחים א ו-ב. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה, אך נשמרה תבנית התקן, כפי שהייתה בעת שאומץ על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים. יש לקרוא את תקן חשבונאות בינלאומי 39 בהקשר למטרת התקן ולבסיס למסקנות, להקדמה לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים החשבונאיים ולמסגרת המושגית לדיווח כספי. תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות מספק בסיס לבחירה וליישום של מדיניות חשבונאית בהיעדר הנחיות מפורשות.

1. [בוטל]

תחולה

2. תקן זה ייושם על ידי כל הישויות לכל הסוגים של מכשירים פיננסיים שבתחולת תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, אם ובמידה ש:

- (א) תקן דיווח כספי בינלאומי 9 מתיר ליישם את דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה; וכן
- (ב) המכשיר הפיננסי הוא חלק מיחסי גידור, אשר כשירים לחשבונאות גידור בהתאם לתקן זה.

א2–7. [בוטל]

הגדרות

8. המונחים המוגדרים בתקן דיווח כספי בינלאומי 13, בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ובתקן חשבונאות בינלאומי 32 משמשים בתקן זה במשמעות המפורטת בנספח א לתקן דיווח כספי בינלאומי 13, בנספח א לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 ובסעיף 11 לתקן חשבונאות בינלאומי 32. תקן דיווח כספי בינלאומי 13, תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ותקן חשבונאות בינלאומי 32 מגדירים את המונחים הבאים:

- עלות מופחתת של נכס פיננסי או התחייבות פיננסית
- גריעה
- נגזר

- שיטת ריבית אפקטיבית
- שיעור ריבית אפקטיבי
- מכשיר הונני
- שווי הוגן
- נכס פיננסי
- מכשיר פיננסי
- התחייבות פיננסית

ומספקים הנחיות ליישום הגדרות אלה.

9. המונחים הבאים משמשים בתקן זה במשמעות המפורטת להלן:

הגדרות המתייחסות לחשבונאות גידור

התקשרות איתנה (*firm commitment*) היא הסכם מחייב להחלפת כמות מוגדרת של משאבים לפי מחיר מוגדר במועד עתידי מוגדר (או במועדים עתידיים מוגדרים).

עסקה חזויה (*forecast transaction*) היא עסקה לא מחייבת, אך חזויה להתרחש.

מכשיר מגדר (*hedging instrument*) הוא נגזר מיועד, או (לגבי גידור הסיכון לשינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ בלבד) נכס פיננסי לא נגזר מיועד או התחייבות פיננסית לא נגזרת מיועדת, ששוויים ההוגן או שתזרימי המזומנים שלהם חזויים לקזז שינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של פריט מגודר שיועד (סעיפים 72–77 וסעיפים 94–97 מפתחים את ההגדרה של מכשיר מגדר).

פריט מגודר (*hedged item*) הוא נכס, התחייבות, התקשרות איתנה, עסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה (*highly probable*) או השקעה נטו בפעילות חוץ, אשר – (א) חושף את הישות לסיכון של שינויים בשווי הוגן או בתזרימי מזומנים עתידיים וכן (ב) מיועד כמגודר (סעיפים 78–84 וסעיפים 98–101 מפתחים את ההגדרה של פריטים מגודרים).

אפקטיביות גידור (*hedge effectiveness*) היא המידה שבה שינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר, מקוזזים על ידי שינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר (ראה סעיפים 105–113א).

גידור

71. אם ישות מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 והישות לא בחרה כמדיניותה החשבונאית ליישם את דרישות חשבונאות הגידור של תקן זה (ראה סעיף 7.2.21 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9), היא תיישם את דרישות חשבונאות הגידור בפרק 6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. אולם, עבור גידור שווי הוגן של חשיפה לשיעור ריבית של חלק של תיק של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות, ישות רשאית, בהתאם לסעיף 6.1.3 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9, ליישם את דרישות חשבונאות הגידור בתקן זה במקום את הדרישות בתקן דיווח כספי בינלאומי 9. במקרה כזה, על הישות ליישם גם את הדרישות הספציפיות לחשבונאות גידור שווי הוגן של גידור סיכון שיעור ריבית של תיק (ראה סעיפים 81א, 89א וסעיפים 114א–132א).

מכשירים מגדרים**מכשירים כשירים**

72. תקן זה אינו מגביל את הנסיבות שבהן ניתן לייעד נגזר כמכשיר מגדר בתנאי שמתקיימים התנאים בסעיף 88, פרט לאופציות אחדות שנכתבו (ראה סעיף 94א). אולם, ניתן לייעד נכס פיננסי לא נגזר או התחייבות פיננסית לא נגזרת כמכשיר מגדר רק לגידור סיכון מטבע חוץ.

73. לצורכי חשבונאות גידור, רק מכשירים שבהם מעורב צד, שהוא חיצוני לישות המדווחת (כלומר, חיצוני לקבוצה או לישות האינדיווידואלית שמדווחים עליהם) ניתן לייעד כמכשירים מגדרים. אף על פי שישויות אינדיווידואליות בתוך קבוצה מאוחדת או חטיבות בתוך ישות עשויות להתקשר בעסקאות גידור עם ישויות אחרות בתוך הקבוצה או עם חטיבות אחרות בתוך הישות, עסקאות תוך-קבוצתיות כאלה מבוטלות במסגרת האיחוד. לכן, עסקאות גידור כאלה אינן כשירות לחשבונאות גידור בדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה. אולם, הן עשויות להיות כשירות לחשבונאות גידור בדוחות הכספיים האינדיווידואליים או הנפרדים של הישויות האינדיווידואליות בתוך הקבוצה בתנאי שהן חיצוניות לישות האינדיווידואלית שמדווחים עליה.

ייעוד מכשירים מגדרים

74. בדרך כלל, קיימת מידה יחידה של שווי הוגן למכשיר מגדר במלואו והגורמים שמביאים לשינויים בשווי הוגן תלויים אחד בשני. לכן, יחסי גידור מיועדים על ידי ישות למכשיר מגדר במלואו. החריגים המותרים היחידים הם:

(א) הפרדת הערך הפנימי וערך הזמן של חוזה אופציה וייעוד כמכשיר מגדר רק שינוי בערך הפנימי של האופציה מבלי להתחשב בשינוי בערך הזמן שלה; וכן

(ב) הפרדת מרכיב הריבית והמחיר המייד (spot) של חוזה אקדמה.

חריגים אלה מותרים מאחר שבדרך כלל ניתן למדוד בנפרד את הערך הפנימי של האופציה ואת הפרמיה על חוזה האקדמה. אסטרטגיית גידור דינאמית, שבוחנת גם את הערך הפנימי וגם את ערך הזמן של חוזה האופציה יכולה להיות כשירה לחשבונאות גידור.

75. ניתן לייעד חלק יחסי של המכשיר המגדר במלואו, כמו 50 אחוז מהסכום הנקוב (notional amount), כמכשיר מגדר ביחסי גידור. אולם, לא ניתן לייעד יחסי גידור רק בגין חלק מתקופת הזמן שבמהלכה המכשיר המגדר עדיין קיים במחזור (outstanding).

76. ניתן לייעד מכשיר מגדר יחיד כגידור של יותר מסוג אחד של סיכון, בתנאי (א) שניתן לזהות באופן ברור את הסיכונים המגודרים; (ב) שניתן להוכיח את האפקטיביות של הגידור; וכן (ג) שניתן לוודא שקיים ייעוד ספציפי של המכשיר המגדר ומצבי סיכון שונים.

77. ניתן לייעד במשותף כמכשיר המגדר שני נגזרים או יותר, או חלקים יחסיים שלהם (או, במקרה של גידור של סיכון מטבע, שני מכשירים לא נגזרים או יותר או חלקים יחסיים שלהם, או שילוב של מכשירים נגזרים ומכשירים לא נגזרים או חלקים יחסיים שלהם), כמכשיר המגדר, גם כאשר הסיכון הנובע (הסיכונים הנובעים) מנגזרים אחדים מקוזז (מקוזזים) סיכון הנובע (סיכונים הנובעים) מנגזרים אחרים. אולם, אופציית רצועה (collar) על שיעור ריבית או מכשיר נגזר אחר שמשלב אופציה שנכתבה ואופציה שנרכשה אינם כשירים כמכשיר מגדר, אם הוא בפועל אופציה שנכתבה נטו (שבגינה התקבלה פרמיה נטו). בדומה, ניתן לייעד שני מכשירים או יותר (או חלקים יחסיים שלהם) כמכשיר המגדר רק אם אף אחד מהם אינו אופציה שנכתבה או אופציה שנכתבה נטו.

פריטים מגודרים

פריטים כשירים

78. פריט מגודר יכול להיות נכס או התחייבות שהוכרו, התקשרות איתנה שלא הוכרה, עסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה או השקעה נטו בפעילות חוץ. הפריט המגודר יכול להיות (א) נכס יחיד, התחייבות יחידה, התקשרות איתנה יחידה, עסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה יחידה או השקעה נטו בפעילות חוץ יחידה (ב) קבוצת נכסים, התחייבויות, התקשרויות איתנות, עסקאות חזויות שצפויות ברמה גבוהה או השקעות נטו בפעילויות חוץ עם מאפייני סיכון דומים או (ג)

רק בגידור של סיכון שיעור ריבית של תיק, חלק של תיק נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות שחולקים (share) את הסיכון המגודר.

.79 [בוטל]

.80 לצורכי חשבונאות גידור, ניתן ליעד כפריטים מגודרים רק נכסים, התחייבויות, התקשרויות איתנות או עסקאות חזויות שצפויות ברמה גבוהה שמעורב בהם צד חיזוני לישות. כתוצאה מכך, ניתן ליישם את חשבונאות הגידור לגבי עסקאות בין ישויות באותה קבוצה רק בדוחות הכספיים האינדיווידואליים או הנפרדים של אותן ישויות ולא בדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה, למעט הדוחות הכספיים המאוחדים של ישות השקעה, כמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 10, כאשר עסקאות בין ישות השקעה לבין החברות הבנות שלה הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד לא יבוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים. כחריג, סיכון מטבע החוץ של פריט כספי תוך-קבוצתי (לדוגמה, יתרת זכות או יתרת חוב בין שתי חברות בנות) יכול להיות כשיר כפריט מגודר בדוחות הכספיים המאוחדים אם הוא גורם לחשיפה לרווחים או להפסדים בגין שערי חליפין של מטבע חוץ, שאינם מבוטלים במלואם במסגרת האיחוד בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21 השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ. בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21, רווחים והפסדים בגין שערי חליפין של מטבע חוץ בהתייחס לפריט כספי תוך-קבוצתי אינם מבוטלים במלואם במסגרת האיחוד כאשר הפריט הכספי נוצר בעסקה בין שתי ישויות בתוך הקבוצה, בעלות מטבעות פעילות שונים. נוסף על כך, סיכון מטבע החוץ של עסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה בתוך הקבוצה, עשוי להיות כשיר כפריט מגודר בדוחות הכספיים המאוחדים, בתנאי שהעסקה נקובה במטבע השונה ממטבע הפעילות של הישות המתקשרת באותה עסקה ושסיכון מטבע החוץ ישפיע על הרווח או הפסד המאוחד.

ייעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים

.81 אם הפריט המגודר הוא נכס פיננסי או התחייבות פיננסית, הוא יכול להיות פריט מגודר בהתייחס לסיכונים המיוחסים רק לחלק מתזרימי מהמזומנים שלו או משוויו ההוגן (כמו תזרים מזומנים חוזי נבחר אחד או יותר או חלקים שלהם או אחוז מהשווי ההוגן), בתנאי שניתן למדוד את האפקטיביות. לדוגמה, ניתן ליעד כסיכון המגודר חלק מהחשיפה לשיעור ריבית, שניתן לזיהוי ולמידה בנפרד, של נכס נושא ריבית או של התחייבות נושאת ריבית (כמו שיעור ריבית חסרת סיכון או רכיב שיעור ריבית עוגן מסך החשיפה לשיעור ריבית של מכשיר פיננסי מגודר).

.81א בגידור שווי הוגן של חשיפת שיעור הריבית של תיק נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות (ורק בגידור כזה), החלק המגודר יכול להיות מיועד במונחים של סכום של מטבע (לדוגמה, סכום דולרים, אירו, לירות שטרלינג או ראנדים) ולא כנכסים אינדיווידואליים (או

כהתחייבויות אינדיווידואליות). אף על פי שלצורכי ניהול סיכונים, התיק עשוי לכלול נכסים והתחייבויות, הסכום המיועד הוא סכום הנכסים או סכום ההתחייבויות. ייעוד סכום נטו הכולל נכסים והתחייבויות אינו מותר. הישות רשאית לגדר חלק של סיכון שיעור הריבית המיוחס לסכום מיועד זה. לדוגמה, במקרה של גידור של תיק המכיל נכסים הניתנים לפירעון מוקדם, הישות רשאית לגדר את השינוי בשווי ההוגן הניתן לייחוס לשינוי בשיעור הריבית המגודר על בסיס מועדי קביעת מחיר מחדש חזויים, ולא דווקא חזויים. כאשר החלק המגודר מבוסס על מועדי קביעת מחיר מחדש חזויים, השפעת השינויים בשיעור הריבית המגודר על מועדי קביעת מחיר מחדש חזויים אלה תיכלל בקביעת השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר. כתוצאה מכך, אם תיק, שכולל פריטים הניתנים לפירעון מוקדם, מגודר על ידי נגזר שאינו ניתן לפירעון מוקדם, חוסר אפקטיביות נוצר אם מעדכנים את המועדים, שבהם פריטים בתיק המגודר חזויים להיפרע, או אם מועדי הפירעון המוקדם בפועל שונים מהמועדים שנחזו.

ייעוד פריטים לא פיננסיים כפריטים מגודרים

82. **אם הפריט המגודר הוא נכס לא פיננסי או התחייבות לא פיננסית, הוא ייעוד כפריט מגודר (א) לגבי סיכונים מטבע חוץ, או (ב) במלואו לגבי כל הסיכונים, בגלל הקושי לבדד ולמדוד את החלק המתאים של השינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן הניתנים לייחוס לסיכונים ספציפיים שאינם סיכונים מטבע חוץ.**

ייעוד קבוצות פריטים כפריטים מגודרים

83. נכסים דומים או התחייבויות דומות יקובצו ויגודרו כקבוצה רק אם הנכסים האינדיווידואליים או ההתחייבויות האינדיווידואליות בקבוצה חולקים את החשיפה לסיכון שמיועד כמגודר. יתר על כן, השינוי בשווי ההוגן, הניתן לייחוס לסיכון המגודר לגבי כל פריט אינדיווידואלי בקבוצה, יהיה חזוי להיות יחסי בקירוב לשינוי הכולל בשווי ההוגן, הניתן לייחוס לסיכון המגודר של קבוצת הפריטים.

84. מאחר שישות בוחנת אפקטיביות גידור על ידי השוואת השינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של מכשיר מגדר (או של קבוצה של מכשירים מגדרים דומים) ושל פריט מגודר (או של קבוצה של פריטים מגודרים), השוואת מכשיר מגדר עם סך פוזיציה נטו (לדוגמה, נטו של כל הנכסים בריבית קבועה והתחייבויות בריבית קבועה בעלי מועדי פירעון דומים), ולא עם פריט מגודר ספציפי, אינה כשירה לחשבונאות גידור.

חשבונאות גידור

85. חשבונאות גידור מכירה בהשפעות המקזזות על רווח או הפסד של השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר ושל הפריט המגודר.

.86 קיימים שלושה סוגים של יחסי גידור:

(א) **גידור שווי הוגן**: גידור של החשיפה לשינויים בשווי הוגן של נכס או של התחייבות שהוכרו או של התקשרות איתנה שלא הוכרה, או של חלק מזוהה של נכס, של התחייבות או של התקשרות איתנה כאלה, אשר ניתנים לייחוס לסיכון מסוים ושיכולים להשפיע על רווח או הפסד.

(ב) **גידור תזרים מזומנים**: גידור של החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים אשר (i) ניתנת לייחוס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או התחייבות שהוכרו (כמו חלק או כל תשלומי ריבית עתידיים בגין חוב בריבית משתנה) או לעסקה חזויה שצפויה ברמה גבוהה וכן (ii) יכולה להשפיע על רווח או הפסד.

(ג) **גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ** כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 21.

.87 ניתן לטפל בגידור של סיכון מטבע חוץ של התקשרות איתנה כגידור שווי הוגן או כגידור תזרים מזומנים.

.88 יחסי גידור כשירים לחשבונאות גידור בהתאם לסעיפים 89–102 אס, ורק אם, כל התנאים הבאים מתקיימים.

(א) במועד יצירת הגידור קיים ייעוד ותיעוד פורמלי של יחסי הגידור ושל מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הישות לביצוע הגידור. תיעוד זה יכול להיות המכשיר המגדר, הפריט או העסקה המגודרים, מהות הסיכון המגודר והאופן שבו הישות תבחן את אפקטיביות המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי הוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר.

(ב) הגידור חזוי להיות בעל אפקטיביות גבוהה (highly effective) (ראה סעיפים 105–113א) בהשגת שינויים מקזזים בשווי הוגן או בתזרימי מזומנים, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר, באופן עקבי עם אסטרטגיית ניהול הסיכונים המקורית שתועדה בהתייחס לאותם יחסי גידור מסוימים.

(ג) לגבי גידורי תזרימי מזומנים, עסקה חזויה שהיא נושא לגידור צריכה להיות צפויה ברמה גבוהה וחייבת להציג חשיפה לשינויים בתזרימי מזומנים שיכולים בסופו של דבר להשפיע על רווח או הפסד.

(ד) אפקטיביות הגידור ניתנת למדידה באופן מהימן, כלומר השווי ההוגן או תזרימי המזומנים של הפריט המגודר, אשר ניתנים לייחוס לסיכון המגודר, והשווי ההוגן של המכשיר המגודר ניתנים למדידה באופן מהימן.

(ה) הגידור נבחן על בסיס מתמשך ונקבע בפועל שהוא בעל אפקטיביות גבוהה במהלך תקופות הדיווח הכספי שהגידור יועד אליהן.

גידורי שווי הוגן

89. אם גידור שווי הוגן מקיים את התנאים בסעיף 88 במהלך התקופה, הוא יטופל כדלהלן:

(א) הרווח או ההפסד ממדידה מחדש של המכשיר המגדר בשווי הוגן (לגבי מכשיר מגדר שהוא נגזר) או של רכיב מטבע החוץ של ערכו בספרים של המכשיר המגדר, אשר נמדד בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 21 (לגבי מכשיר מגדר לא נגזר), יוכר ברווח או הפסד; וכן

(ב) הרווח או ההפסד בגין הפריט המגודר, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר, יתאימו את ערכו בספרים של הפריט המגודר ויוכרו ברווח או הפסד. טיפול זה חל כאשר הפריט המגודר, אלמלא הגידור, נמדד בעלות. הכרה ברווח או בהפסד, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר, ברווח או הפסד מיושמת אם הפריט המגודר הוא נכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר בהתאם לסעיף 4.1.א2 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

89א. לגבי גידור שווי הוגן של החשיפה לשיעור ריבית של חלק מתיק נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות (ורק בגידור כזה), הדרישה בסעיף 89(ב) עשויה להתקיים על ידי הצגת הרווח או ההפסד, הניתנים לייחוס לפריט המגודר, באחת מהדרכים הבאות:

(א) כפריט הכלול בסעיף יחיד במסגרת הנכסים, לגבי תקופות קביעת מחיר מחדש, שבהן הפריט המגודר הוא נכס; או

(ב) כפריט הכלול בסעיף יחיד במסגרת ההתחייבויות, לגבי תקופות קביעת מחיר מחדש, שבהן הפריט המגודר הוא התחייבות.

הסעיפים, המוזכרים ב-(א) וב-(ב) לעיל, יוצגו בסמוך לנכסים פיננסיים או להתחייבויות פיננסיות. סכומים הכלולים בסעיפים אלה יוסרו מהדוח על המצב הכספי כאשר נגרעים הנכסים או ההתחייבויות, שהם מתייחסים אליהם.

90. אם מגודרים רק סיכונים מסוימים, הניתנים לייחוס לפריט מגודר, שינויים שהוכרו בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שאינם קשורים לסיכון המגודר, מוכרים כמפורט בסעיף 5.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

91. ישות תפסיק מכאן ולהבא את חשבונאות הגידור המפורטת בסעיף 89, אם:

(א) המכשיר המגדר פוקע או נמכר, מבוטל או ממומש. לצורך זה, החלפה או גלגול (rollover) של מכשיר מגדר למכשיר מגדר אחר אינם פקיעה או ביטול, אם החלפה או גלגול כאלה הם חלק מאסטרטגיית הגידור המתועדת של הישות. נוסף על כך, לצורך זה, אין פקיעה או ביטול של המכשיר המגדר אם:

(i) כתוצאה מחוקים או מתקנות, קיימים או חדשים, הצדדים למכשיר המגדר מסכימים שאחד או יותר מהצדדים שכנגד שפועלים כמסלקות יחליפו את הצד שכנגד המקורי שלהם כדי שיהפכו לצד שכנגד החדש לכל אחד מהצדדים. לצורך זה, צד שכנגד שפועל כמסלקה הוא צד שכנגד מרכזי (לעיתים נקרא "מסלקה" או "סוכנות סליקה") או ישות או ישויות, לדוגמה, חבר סולק של מסלקה או לקוח של חבר סולק של מסלקה, אשר פועלים כצד שכנגד כדי לבצע סליקה על ידי צד שכנגד מרכזי. אולם, כאשר הצדדים למכשיר המגדר מחליפים את הצדדים שכנגד המקוריים שלהם עם צדדים שכנגד שונים, סעיף זה יחול רק אם כל אחד מצדדים אלה מבצע סליקה עם אותו צד שכנגד מרכזי.

(ii) שינויים אחרים, אם קיימים, למכשיר המגדר מוגבלים לשינויים הדרושים כדי לבצע החלפה כזו של הצד שכנגד. שינויים אלה מוגבלים לאלה אשר עקביים עם התנאים אשר ניתן היה לצפות שיהיו אם המכשיר המגדר היה מסולק במקור עם הצד שכנגד שפועל כמסלקה. שינויים אלה כוללים שינויים בדרישות של ביטחונות, בזכויות לקזז יתרות חייבים וזכאים ובחייבים שמוטלים.

(ב) הגידור אינו מקיים עוד את הקריטריונים לחשבונאות הגידור בסעיף 88; או

(ג) הישות מבטלת את הייעוד.

92. תיאום כלשהו, הנובע מסעיף 89(ב), לערך בספרים של מכשיר פיננסי מגודר, שמטופל תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית (או, במקרה של גידור של סיכון שיעור ריבית של תיק, לסעיף הנפרד בדוח על המצב הכספי כמתואר בסעיף 89א), יופחת לרווח או הפסד. ההפחתה עשויה להתחיל מהמועד שבו התיאום קיים והיא תתחיל לא יאוחר מהמועד שבו הפריט המגודר מפסיק להיות מותאם לשינויים בשווי ההוגן, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר. התיאום מבוסס על חישוב מחדש של שיעור הריבית האפקטיבי במועד התחלת ההפחתה. אולם, אם, במקרה של גידור שווי הוגן של חשיפת שיעור הריבית של תיק נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות (ורק בגידור כזה), אין זה מעשי להפחית תוך שימוש בשיעור ריבית אפקטיבי שחושב מחדש, התיאום יופחת תוך שימוש בשיטת הקו הישר. התיאום יופחת

במלאו עד מועד הפירעון של המכשיר הפיננסי או, במקרה של גידור של סיכון שיעור ריבית של תיק, עד לסוף התקופה הרלוונטית לקביעת מחיר מחדש.

93. כאשר התקשרות איתנה, שלא הוכרה, מיועדת כפריט מגודר, השינוי המצטבר העוקב בשווי ההוגן של ההתקשרות האיתנה, הניתן לייחוס לסיכון המגודר, מוכר כנכס או כהתחייבות כאשר הרווח או ההפסד המקבילים מוכרים ברווח או הפסד (ראה סעיף 89(ב)). גם השינויים בשווי ההוגן של המכשיר המגדר מוכרים ברווח או הפסד.

94. כאשר ישות מתקשרת בהתקשרות איתנה לרכישת נכס או לנטילת התחייבות, שהיא פריט מגודר בגידור שווי הוגן, הערך בספרים הראשוני של הנכס או של ההתחייבות, שנובעים מקיום ההתקשרות האיתנה על ידי הישות, מותאם כדי לכלול את השינוי המצטבר בשווי ההוגן של ההתקשרות האיתנה, הניתן לייחוס לסיכון המגודר, שהוכרה בדוח על המצב הכספי.

גידורי תזרים מזומנים

95. **אם גידור תזרים מזומנים מקיים את התנאים בסעיף 88 במהלך התקופה, הוא יטופל כדלהלן:**

(א) החלק של הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגדר, שנקבע כגידור אפקטיבי (ראה סעיף 88), יוכר ברווח כולל אחר; וכן

(ב) החלק הלא אפקטיבי של הרווח או ההפסד בגין המכשיר המגדר יוכר ברווח או הפסד.

96. באופן ספציפי יותר, גידור תזרים מזומנים מטופל כדלהלן:

(א) הרכיב הנפרד של ההון, המיוחס לפריט המגודר, מותאם לסכום הנמוך מבין (בסכומים מוחלטים):

(i) הרווח או ההפסד המצטברים בגין המכשיר המגדר ממועד יצירת הגידור; לבין

(ii) השינוי המצטבר בשווי הוגן (ערך נוכחי) של תזרימי המזומנים העתידיים החזויים מהפריט המגודר ממועד יצירת הגידור;

(ב) רווח או הפסד כלשהם שנותרו בגין המכשיר המגדר או בגין הרכיב המיועד שלו (שאינו גידור אפקטיבי) מוכרים ברווח או הפסד; וכן

(ג) אם אסטרטגיה מתועדת של ניהול סיכונים של ישות לגבי יחסי גידור מסוימים מחריגה מהבחינה של אפקטיביות הגידור רכיב

ספציפי של הרווח או ההפסד או של תזרימי המזומנים המתייחסים בגין המכשיר המגדר (ראה סעיפים 74, 75 ו-88(א)), הרכיב המוחרג של הרווח או ההפסד מוכר בהתאם לסעיף 5.7.1 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9.

97. אם גידור של עסקה חזויה גורם, לאחר מכן להכרה בנכס פיננסי או בהתחייבות פיננסית, הרווחים או ההפסדים המיוחסים אליהם, שהוכרו ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 95, יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1 (כפי שעודכן בשנת 2007)) באותה תקופה או תקופות שבמהלכן תזרימי המזומנים החזויים שגודרו משפיעים על רווח או הפסד (כמו בתקופות שבהן הכנסת מימון או הוצאת מימון מוכרת). אולם, אם ישות צופה שכל ההפסד, שהוכר ברווח כולל אחר, או חלקו לא יושב בתקופה עתידית אחת או יותר, היא תסווג מחדש לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש את הסכום שאינו חזוי להיות מושב.

98. אם גידור של עסקה חזויה גורם, לאחר מכן להכרה בנכס לא פיננסי או בהתחייבות לא פיננסית, או אם עסקה חזויה של נכס לא פיננסי או של התחייבות לא פיננסית הופכת להתקשרות איתנה שחשבונאות גידור שווי הוגן מיושמת לגביה, אזי הישות תאמץ את (א) או (ב) להלן:

(א) היא מסווגת מחדש את הרווחים או ההפסדים המיוחסים, שהוכרו ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 95, לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1 (מעודכן 2007)) באותה תקופה או תקופות שבמהלכן הנכס שנרכש או ההתחייבות שניטלה משפיעים על רווח או הפסד (כמו בתקופות שבהן הוצאת פחת או עלות המכירות מוכרות). אולם, אם ישות צופה שכל ההפסד, שהוכר ברווח כולל אחר, או חלקו לא יושב בתקופה עתידית אחת או יותר, היא תסווג מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש את הסכום שאינו חזוי להיות מושב.

(ב) היא מסירה את הרווחים או ההפסדים המיוחסים, שהוכרו ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 95, וכוללת אותם בעלות הראשונית או בערך בספרים אחר של הנכס או ההתחייבות.

99. ישות תאמץ כמדיניות חשבונאית שלה את (א) או (ב) בסעיף 98 ותיישם אותה בעקביות לגבי כל הגידורים שסעיף 98 מתייחס אליהם.

100. לגבי גידורי תזרימי מזומנים שאינם מכוסים על ידי סעיפים 97 ו-98, סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1 (מעודכן 2007)) באותה תקופה או תקופות שבמהלכן תזרימי המזומנים החזויים שגודרו משפיעים על רווח או הפסד (לדוגמה, כאשר מתרחשת מכירה חזויה).

בכל אחת מהנסיבות הבאות ישות תפסיק מכאן ולהבא את חשבונאות הגידור המפורטת בסעיפים 95–100:

(א) המכשיר המגדר פוקע או נמכר, מבוטל או ממומש. במקרה זה, הרווח או ההפסד המצטברים בגין המכשיר המגדר שהוכרו ברווח כולל אחר מהתקופה שבה הגידור היה אפקטיבי (ראה סעיף 95(א)) יישארו מוכרים בנפרד בהון עד שתתרחש העסקה החזויה. כאשר מתרחשת העסקה, חלים סעיפים 97, 98 או 100. לצורך סעיף קטן זה, ההחלפה או הגלגול של המכשיר המגדר למכשיר מגדר אחר אינם פגיעה או ביטול אם החלפה או גלגול כאמור הם חלק מאסטרטגיית הגידור המתועדת של הישות. נוסף על כך, לצורך סעיף קטן זה, אין פגיעה או ביטול של המכשיר המגדר אם:

(i) כתוצאה מחוקים או מתקנות, קיימים או חדשים, הצדדים למכשיר המגדר מסכימים שאחד או יותר מהצדדים שכנגד שפועלים כמסלקות יחליפו את הצד שכנגד המקורי שלהם כדי שיהפכו לצד שכנגד החדש לכל אחד מהצדדים. לצורך זה, צד שכנגד שפועל כמסלקה הוא צד שכנגד מרכזי (לעיתים נקרא "מסלקה" או "סוכנות סליקה") או ישות או ישויות, לדוגמה, חבר סולק של מסלקה או לקוח של חבר סולק של מסלקה, אשר פועלים כצד שכנגד כדי לבצע סליקה על ידי צד שכנגד מרכזי. אולם, כאשר הצדדים למכשיר המגדר מחליפים את הצדדים שכנגד המקוריים שלהם עם צדדים שכנגד שונים, סעיף זה יחול רק אם כל אחד מצדדים אלה מבצע סליקה עם אותו צד שכנגד מרכזי.

(ii) שינויים אחרים, אם קיימים, למכשיר המגדר מוגבלים לשינויים הדרושים כדי לבצע החלפה כזו של הצד שכנגד. שינויים כאלה מוגבלים לאלה אשר עקביים עם התנאים אשר ניתן היה לצפות שיהיו אם המכשיר המגדר היה מסולק במקור עם הצד שכנגד שפועל כמסלקה. שינויים אלה כוללים שינויים בדרישות של ביטחונות, בזכויות לקזז יתרות חייבים וזכאים ובחייבים שמוטלים.

(ב) הגידור אינו מקיים עוד את הקריטריונים לחשבונאות גידור בסעיף 88. במקרה זה, הרווח או ההפסד המצטברים בגין המכשיר המגדר שהוכרו ברווח כולל אחר מהתקופה שבה הגידור היה אפקטיבי (ראה סעיף 95(א)) יישארו מוכרים בנפרד בהון עד שתתרחש העסקה החזויה. כאשר מתרחשת העסקה, חלים סעיפים 97, 98 או 100.

(ג) העסקה החזויה אינה חזויה עוד להתרחש, במקרה זה הרווח או ההפסד המצטברים בגין המכשיר המגדר שהוכרו ברווח כולל

אחר מהתקופה שבה הגידור היה אפקטיבי (ראה סעיף 95(א)) יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש. עסקה חזויה שאינה צפויה עוד ברמה גבוהה (ראה סעיף 88(ג)) עשויה עדיין להיות חזויה להתרחש.

(ד) הישות מבטלת את הייעוד. לגבי גידורים של עסקה חזויה, הרווח או הפסד המצטברים בגין המכשיר המגדר שהוכרו ברווח כולל אחר מהתקופה שבה הגידור היה אפקטיבי (ראה סעיף 95(א)) יישארו מוכרים בנפרד בהון עד שתתרחש העסקה החזויה או שהיא אינה חזויה עוד להתרחש. כאשר מתרחשת העסקה, חלים סעיפים 97, 98 או 100. אם העסקה אינה חזויה עוד להתרחש, הרווח או הפסד המצטברים, שהוכרו ברווח הכולל האחר, יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש.

גידורים של השקעה נטו

102. גידורים של השקעה נטו בפעילות חוץ, כולל גידור של פריט כספי, שמטופל כחלק מההשקעה נטו (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 21), יטופלו בדומה לגידורי תזרים מזומנים:

(א) החלק של הרווח או הפסד בגין המכשיר המגדר, שנקבע כגידור אפקטיבי (ראה סעיף 88), יוכר ברווח כולל אחר; וכן

(ב) החלק הלא אפקטיבי יוכר ברווח או הפסד.

הרווח או הפסד בגין המכשיר המגדר, המתייחסים לחלק האפקטיבי של הגידור שהוכרו ברווח כולל אחר, יסווגו מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 1 (מעודכן 2007)) בהתאם לסעיפים 48–49 לתקן חשבונאות בינלאומי 21 בעת מימוש או מימוש חלקי של פעילות החוץ.

חריגים זמניים מיישום דרישות ספציפיות של חשבונאות גידור

102. א. ישות תיישם את סעיפים T102–102 ואת סעיף 108 לכל יחסי גידור המושפעים במישרין מרפורמת שיעורי ריבית עוגן (interest rate benchmark reform). סעיפים אלה חלים רק על יחסי גידור כאלה. יחסי גידור מושפעים במישרין מרפורמת שיעורי ריבית עוגן רק אם הרפורמה יוצרת אי-ודאות לגבי:

(א) שיעור ריבית העוגן (המוגדר חוזית או הלא מוגדר חוזית) שיועד כסיכון מוגדר; ו/או

(ב) העיתוי או הסכום של תזרימי המזומנים, המבוססים על שיעור ריבית העוגן, של הפריט המגודר או של המכשיר המגדר.

102.ב. לצורך יישום סעיפים 102-ד-102, המונח "רפורמת שיעורי ריבית עוגן" מתייחס לרפורמה של שיעורי ריבית עוגן בשוק כולו, כולל ההחלפה של שיעור ריבית עוגן בשיעור עוגן חלופי כמו זה הנובע מההמלצות המפורטות בדוח של הוועדה ליציבות פיננסית מיולי 2014 "רפורמה של שיעורי ריבית עוגן עיקריים".¹

102.ג. סעיפים 102-ד-102 מספקים חריגים רק לדרישות המפורטות בסעיפים אלה. ישות תמשיך ליישם את כל דרישות חשבונאות הגידור האחרות ליחסי גידור המושפעים במישרין מרפורמת שיעורי ריבית עוגן.

דרישת "צפוי ברמה גבוהה" לגידורי תזרים מזומנים

102.ד. לצורך יישום הדרישה בסעיף 88(ג), שעסקה חזויה צריכה להיות צפויה ברמה גבוהה, ישות תניח ששיעור ריבית העוגן, שעליו מבוססים תזרימי המזומנים המגודרים (המוגדרים חוזית או לא-חוזית), לא שונה כתוצאה מרפורמת שיעורי ריבית עוגן.

סיווג מחדש של הרווח או ההפסד המצטבר שהוכר ברווח כולל אחר

102.ה. לצורך יישום הדרישה בסעיף 101(ג), כדי לקבוע אם העסקה החזויה אינה חזויה עוד להתרחש, ישות תניח ששיעור ריבית העוגן, שעליו מבוססים תזרימי המזומנים המגודרים (המוגדרים חוזית או הלא מוגדרים חוזית), לא שונה כתוצאה מרפורמת שיעורי ריבית עוגן.

בחינת אפקטיביות

102.ו. לצורך יישום הדרישות בסעיפים 88(ב) ו-105א(א), ישות תניח ששיעור ריבית העוגן שעליו מבוססים תזרימי המזומנים המגודרים ו/או הסיכון המגודר (המוגדרים חוזית או הלא מוגדרים חוזית), או ששיעור ריבית העוגן, שעליו מבוססים תזרימי המזומנים של המכשיר המגדר, לא שונה כתוצאה מרפורמת שיעורי ריבית עוגן.

102.ז. לצורך יישום הדרישה בסעיף 88(ה), ישות אינה נדרשת להפסיק יחסי גידור מאחר שהתוצאות בפועל של הגידור אינן מקיימות את הדרישות בסעיף 105א(ב). למען הסר ספק, ישות תיישם את התנאים האחרים

¹ הדוח "Reforming Major Interest Rates Benchmarks" ניתן להשגה ב http://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_140722.pdf

בסעיף 88, כולל הבחינה מכאן ולהבא בסעיף 88(ב), כדי לבחון אם יש להפסיק את יחסי הגידור.

ייעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים

102.ח. אלא אם כן סעיף 102ט חל, עבור גידור של חלק עוגן לא מוגדר חוזית של סיכון שיעור ריבית, ישות תיישם את הדרישה בסעיפים 81 ו-199 – שהחלק המיועד יהיה ניתן לזיהוי בנפרד – רק במועד יצירת יחסי הגידור.

102.ט. כאשר ישות, באופן עקבי עם תיעוד הגידור שלה, מאתחלת לעיתים תכופות (כלומר מפסיקה ומתחילה מחדש) יחסי גידור מאחר שהן המכשיר המגודר והן הפריט המגודר משתנים לעיתים תכופות (כלומר הישות משתמשת בתהליך דינמי שבו הן הפריטים המגודרים והן המכשירים המגודרים המשמשים לנהל חשיפה זו אינם נותרים ללא שינוי לאורך זמן), הישות תיישם את הדרישה בסעיפים 81 ו-199 – שהחלק המיועד ניתן לזיהוי בנפרד – רק כאשר היא מייצגת לראשונה פריט מגודר ביחסי גידור אלה. פריט מגודר שנבחן במועד הייעוד לראשונה שלו ביחסי הגידור, בין אם מועד זה חל במועד יצירת הגידור ובין אם לאחר מכן, אינו נבחן מחדש בעת ייעוד מחדש כלשהו לאחר מכן באותם יחסי גידור.

סיום היישום

102.י. ישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיף 102ד לפריט מגודר במועד המוקדם מבין:

(א) כאשר אי-הוודאות הנובעת מרפורמת שיעורי ריבית עוגן אינה קיימת עוד בהקשר לעיתוי ולסכום של תזרימי המזומנים המבוססים על שיעור ריבית עוגן של הפריט המגודר; לבין

(ב) כאשר יחסי הגידור, שהפריט המגודר היה חלק מהם, מופסקים.

102.יא. ישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיף 102ה במועד המוקדם מבין:

(א) כאשר אי-הוודאות הנובעת מרפורמת שיעורי ריבית עוגן אינה קיימת עוד בהקשר לעיתוי ולסכום של תזרימי המזומנים העתידיים המבוססים על שיעור ריבית עוגן של הפריט המגודר; לבין

(ב) כאשר כל הרווח או ההפסד המצטבר שהוכר ברווח כולל אחר בהקשר לאותם יחסי הגידור שהופסקו סווג מחדש לרווח או הפסד.

102.ב. ישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיף 102:

(א) לפריט מגודר, כאשר אי-הוודאות הנובעת מרפורמת שיעורי ריבית עוגן אינה קיימת עוד בהקשר לסיכון המגודר או לעיתוי ולסכום של תזרימי המזומנים המבוססים על שיעור ריבית עוגן של הפריט המגודר; וכן

(ב) למכשיר המגדר, כאשר אי-הוודאות הנובעת מרפורמת שיעורי ריבית עוגן אינה קיימת עוד בהקשר לעיתוי ולסכום של תזרימי המזומנים המבוססים על שיעור ריבית העוגן של המכשיר המגדר.

אם יחסי הגידור, שהמכשיר המגדר והפריט המגודר הם חלק מהם, מופסקים במועד מוקדם יותר מאשר המועד המפורט בסעיף 102.ב(א) או המועד המפורט בסעיף 102.ב(ב), הישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיף 102 וְאוֹתָם יחסי גידור במועד הפסקת הגידור.

102.ג. ישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיף 102 לִיחֲסֵי גידור במוקדם מִבֵּיִן:

(א) כאשר אי-הוודאות הנובעת מרפורמת שיעורי ריבית עוגן אינה קיימת עוד בהקשר לסיכון המגודר וכן בהקשר לעיתוי ולסכום של תזרימי המזומנים, המבוססים על שיעור ריבית עוגן, של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר; לבין

(ב) כאשר יחסי הגידור, שהחריג חל עליהם, מופסקים.

102.ד. בעת ייעוד קבוצה של פריטים כפריט המגודר או שילוב של מכשירים פיננסיים כמכשיר המגדר, ישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיפים 102–T102 לפריט אינדיווידואלי או למכשיר פיננסי אינדיווידואלי בהתאם לסעיפים 102, י, 102א, 102ב או 102ג, כפי שמתאים, כאשר אי-הוודאות הנובעת מרפורמת שיעורי ריבית עוגן אינה קיימת עוד בהקשר לסיכון המגודר ו/או בהקשר לעיתוי או לסכום של תזרימי המזומנים, המבוססים על שיעור ריבית עוגן, של פריט זה או של מכשיר פיננסי זה.

102.ט. ישות תפסיק מכאן ולהבא את יישום סעיפים 102 ח ו-102 ט במוקדם מִבֵּיִן:

(א) כאשר השינויים הנדרשים על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן מבוצעים לחלק של הסיכון הלא מוגדר חוזית ביישום סעיף 102 טז; לבין

(ב) כאשר יחסי הגידור, שבהם החלק של הסיכון הלא מוגדר חוזית מיועד, מופסקים.

חריגים זמניים נוספים הנובעים מרפורמת שיעורי ריבית עוגן

חשבונאות גידור

102טז. כאשר או ככל שהדרישות בסעיפים 102ד-102ט מפסיקות לחול על יחסי גידור (ראה סעיפים 102י-102טו), ישות תתקן את הייעוד הפורמלי של יחסי גידור אלה כפי שתועדו קודם לכן כדי לשקף את השינויים הנדרשים על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן, כלומר השינויים עקביים עם הדרישות בסעיפים 5.4.6-5.4.8 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9. בהקשר זה, ייעוד הגידור יתוקן רק כדי לבצע את אחד או יותר מהשינויים הבאים:

(א) ייעוד שיעור עוגן חלופי (מוגדר חוזית או הלא מוגדר חוזית) כסיכון המגודר;

(ב) תיקון התיאור של הפריט המגודר, כולל התיאור של החלק המיועד של תזרימי המזומנים המגודרים או של השווי ההוגן המגודר;

(ג) תיקון התיאור של המכשיר המגדר; או

(ד) תיקון התיאור של האופן שבו הישות תבחן את אפקטיביות הגידור.

102יז. ישות תיישם גם את הדרישה בסעיף 102טז(ג) אם שלושת התנאים האלה מתקיימים:

(א) הישות מבצעת שינוי הנדרש על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן תוך שימוש בגישה אחרת מאשר שינוי הבסיס לקביעת תזרימי המזומנים החוזיים של המכשיר המגדר (כמתואר בסעיף 5.4.6 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9);

(ב) המכשיר המגדר המקורי אינו נגרע; וכן

(ג) הגישה שנבחרה היא שוות-ערך מבחינה כלכלית לשינוי הבסיס לקביעת תזרימי המזומנים החוזיים של המכשיר המגדר המקורי (כמתואר בסעיפים 5.4.7 ו-5.4.8 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9).

102יח. הדרישות בסעיפים 102ד-102ט עשויות להפסיק לחול במועדים שונים. לפיכך, ביישום סעיף 102טז, ישות עשויה להידרש לתקן את הייעוד הפורמלי של יחסי הגידור שלה במועדים שונים או עשויה להידרש לתקן את הייעוד הפורמלי של יחסי גידור יותר מפעם אחת. כאשר, ורק כאשר, שינוי כזה מבוצע לייעוד הגידור, ישות תיישם את סעיפים 102כב-102כח, כפי שמתאים. ישות תיישם גם את סעיף 89 (לגידור

שווי הוגן) או את סעיף 96 (לגידור תזרים מזומנים) כדי לטפל בשינויים כלשהם בשווי ההוגן של הפריט המגודר או של המכשיר המגדר.

102.ט. ישות תתקן יחסי גידור כנדרש בסעיף 102טז עד סוף תקופת הדיווח שבמהלכה מבוצע שינוי הנדרש על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן לסיכון המגודר, לפריט המגודר או למכשיר המגדר. למען הסר ספק, תיקון כזה לייעוד הפורמלי של יחסי הגידור אינו הפסקה של יחסי הגידור ואינו ייעוד של יחסי גידור חדשים.

102.כ. אם שינויים מבוצעים נוסף על אותם שינויים הנדרשים על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן לנכס הפיננסי או להתחייבות הפיננסית המיועדים ביחסי גידור (כמתואר בסעיפים 5.4.6–5.4.8 לתקן דיווח כספי בינלאומי 9) או לייעוד של יחסי הגידור (כנדרש על ידי סעיף 102טז), ישות תיישם תחילה את הדרישות המתאימות בתקן זה כדי לקבוע אם התוצאה של שינויים נוספים אלה היא הפסקה של חשבונאות גידור. אם התוצאה של שינויים נוספים אלה אינה הפסקה של חשבונאות גידור, ישות תתקן את הייעוד הפורמלי של יחסי הגידור כמפורט בסעיף 102טז.

102.כא. סעיפים 102כב–102כט מספקים חריגים רק לדרישות המפורטות בסעיפים אלה. ישות תיישם את כל דרישות חשבונאות הגידור האחרות בתקן זה, כולל הקריטריונים לכשירות בסעיף 88, ליחסי גידור שהושפעו במישרין על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן.

הטיפול החשבונאי ביחסי גידור כשירים

בחינת אפקטיביות למפרע

102.כב. לצורך בחינת האפקטיביות של יחסי גידור למפרע על בסיס מצטבר ביישום סעיף 88(ה) ורק לצורך זה, ישות רשאית לבחור לאפס את השינויים המצטברים בשווי ההוגן של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר כאשר היא מפסיקה ליישם את סעיף 102ז כנדרש על פי סעיף 102ג. בחירה זו מבוצעת עבור כל יחסי גידור בנפרד (כלומר על בסיס יחסי גידור אינדיווידואליים).

גידורי תזרים מזומנים

102.כג. לצורך יישום סעיף 97, בנקודה שבה ישות מתקנת את התיאור של פריט מגודר כנדרש בסעיף 102טז(ב), הרווח או ההפסד המצטבר ברווח כולל אחר ייחשב כמבוסס על שיעור העוגן החלופי שלפיו נקבעים תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים.

102.כד. לגבי יחסי גידור שהופסקו, כאשר שיעור ריבית העוגן עליו מבוססים תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים משתנה כנדרש לפי רפורמת שיעורי ריבית עוגן, לצורך יישום סעיף 101(ג) כדי לקבוע אם תזרימי

המזומנים העתידיים חזויים להתרחש, הסכום שהצטבר ברווח כולל אחר עבור אותם יחסי גידור ייחשב כמבוסס על שיעור העוגן החלופי שעליו יתבססו תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים.

קבוצות של פריטים

102כח. כאשר ישות מיישמת את סעיף 102טז לקבוצות של פריטים המיועדים כפריטים מגודרים בגידור שווי הוגן או בגידור תזרים מזומנים, הישות תקצה את הפריטים המגודרים לתתי-קבוצות המבוססות על שיעור העוגן המגודר ותייעד את שיעור העוגן כסיכון המגודר לכל תת-קבוצה. לדוגמה, ביחסי גידור שבהם קבוצה של פריטים מגודרת כנגד שינויים בשיעור ריבית עוגן שכפוף לרפורמת שיעורי ריבית עוגן, תזרימי המזומנים המגודרים או השווי ההוגן המגודר של פריטים אחדים בקבוצה עשויים להשתנות כך שיתייחסו לשיעור עוגן חלופי לפני שמשתנים פריטים אחרים בקבוצה. בדוגמה זו, ביישום סעיף 102טז, הישות תייעד את שיעור העוגן החלופי כסיכון המגודר עבור אותה תת-קבוצה רלוונטית של פריטים מגודרים. הישות תמשיך ליעד את שיעור ריבית העוגן הקיים כסיכון המגודר עבור תתי-הקבוצות האחרות של פריטים מגודרים עד שתזרימי המזומנים המגודרים או השווי ההוגן המגודר של פריטים אלה ישתנו כך שיתייחסו לשיעור העוגן החלופי או שהפריטים פוקעים ומחלפים בפריטים מגודרים אשר מתייחסים לשיעור העוגן החלופי.

102כו. ישות תבחן בנפרד אם כל תת-קבוצה מקיימת את הדרישות בסעיפים 78 ו-83 להוות פריט מגודר כשיר. אם תת-קבוצה כלשהי אינה מקיימת את הדרישות בסעיפים 78 ו-83, הישות תפסיק חשבונאות גידור מכאן ולהבא ליחסי הגידור במלואם. הישות גם תיישם את הדרישות בסעיפים 89 או 96 כדי לטפל בחוסר אפקטיביות המתייחס ליחסי הגידור במלואם.

יעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים

102כז. שיעור עוגן חלופי המיועד כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית אשר אינו ניתן לזיהוי בנפרד (ראה סעיפים 81 ו-199א) במועד שבו הוא מיועד ייחשב כמקיים את הדרישה באותו מועד, אם ורק אם הישות צופה באופן סביר ששיעור העוגן החלופי יהיה ניתן לזיהוי בנפרד בתוך 24 חודש. תקופת 24 החודשים חלה על כל שיעור עוגן חלופי בנפרד ומתחילה מהמועד שבו ייעדה הישות את שיעור העוגן החלופי כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית בפעם הראשונה (כלומר תקופת 24 החודשים חלה על בסיס כל שיעור בנפרד).

102כח. אם לאחר מכן ישות צופה באופן סביר ששיעור העוגן החלופי לא יהיה ניתן לזיהוי בנפרד בתוך 24 חודש מהמועד שבו ייעדה הישות את שיעור העוגן החלופי כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית בפעם הראשונה, הישות תפסיק ליישם את הדרישה בסעיף 102כז לשיעור העוגן החלופי הזה

ותפסיק חשבונאות גידור מכאן ולהבא מהמועד של בחינה מחדש זו לכל יחסי הגידור שבהם שיעור העוגן החלופי יועד כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית.

102כט. נוסף על יחסי הגידור המפורטים בסעיף 102טז, ישות תיישם את הדרישות בסעיפים 102כז ו-102כח ליחסי גידור חדשים שבהם שיעור עוגן חלופי מיועד כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית (ראה סעיפים 81 ו-199א) כאשר כתוצאה מרפורמת שיעורי ריבית עוגן, חלק סיכון זה אינו ניתן לזיהוי בנפרד במועד שבו הוא מיועד.

מועד תחילה והוראות מעבר

103. ישות תיישם תקן זה (כולל התיקונים שפורסמו במרץ 2004) לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2005 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. ישות לא תיישם תקן זה (כולל התיקונים שפורסמו במרץ 2004) לתקופות שנתיות המתחילות לפני 1 בינואר 2005, אלא אם כן היא מיישמת גם את תקן חשבונאות בינלאומי 32 (פורסם דצמבר 2003). אם ישות מיישמת תקן זה לתקופה המתחילה לפני 1 בינואר 2005, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

103א. [בוטל]

103ב. [בוטל]

103ג. תקן חשבונאות בינלאומי 1 (כפי שעודכן בשנת 2007) תיקן את המינוח המשמש בכל תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. נוסף על כך, הוא תיקן את סעיפים 95(א), 97, 98, 100, 102, 108, ו-199א. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחריו. אם ישות מיישמת את תקן חשבונאות בינלאומי 1 (מעודכן 2007) לתקופה מוקדמת יותר, התיקונים ייושמו לתקופה מוקדמת זו.

103ד. [בוטל]

103ה. תקן חשבונאות בינלאומי 27 (כפי שתוקן בשנת 2008) תיקן את סעיף 102. ישות תיישם תיקון זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 ביולי 2009 או לאחריו. אם ישות מיישמת את תקן חשבונאות בינלאומי 27 (מתוקן 2008) לתקופה מוקדמת יותר, התיקון ייושם לתקופה מוקדמת זו.

103ו. [בוטל]

103ז. ישות תיישם את סעיפים 99א, 99ב, 99ג, 99ד, ו-110א בלמפרע לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 ביולי 2009 או לאחריו, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 *מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות*. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת את

פריטים מגודרים כשירים (תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 39) לתקופות המתחילות לפני 1 ביולי 2009, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

103ח-

103י. [בוטל]

103יא. שיפורים לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שפורסם באפריל 2009 תיקן את סעיפים 2(ז), 97 ו-100. ישות תיישם את התיקונים לסעיפים אלה מכאן ולהבא לכל החוזים שטרם פקעו לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2010 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת את התיקונים לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

103יב-

103טו. [בוטל]

103יז. תקן דיווח כספי בינלאומי 13, שפורסם במאי 2011, תיקן את סעיפים 9, 13, 28, 47, 88, ותיקן את סעיפים 46א, 52א, 64א, 76א, 76א, 80א, 81א, ו-96א, הוסיף את סעיף 43א וביטל את סעיפים 48-49, 69א-75א, 77א-79א ו-82א. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 13.

103יח. ישויות השקעה (תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 10, לתקן דיווח כספי בינלאומי 12 ולתקן חשבונאות בינלאומי 27), שפורסם באוקטובר 2012, תיקן את סעיפים 2 ו-80. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2014 או לאחריו. יישום מוקדם יותר של ישויות השקעה מותר. אם ישות מיישמת תיקונים אלה מוקדם יותר, היא תיישם גם את כל התיקונים הנכללים בישויות השקעה באותו מועד.

103יט. [בוטל]

103כ. תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הכנסות מחוזים עם לקוחות, שפורסם במאי 2014, תיקן את סעיפים 2, 9, 43, 47, 55 ואת סעיפים 2א, 4א ו-48א והוסיף את סעיפים 2א, 44א, 55א וסעיפים 8א-8א. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 15.

103כא. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיפים 2, 8, 9, 71, 88-90, 96, 95א, 114א, 118א ואת הכותרות שמעל 133א וביטל את סעיפים 1, 4-7, 10-70, 79, 103ב, 103ד, 103ו, 103ח-103י, 103יב-103טז, 103יט, 105-107א, 108ה-108ו, 108א-108א ו-96א. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

- 103כב. [סעיף זה נוסף עבור ישות שטרם אימצה את תקן דיווח כספי בינלאומי 9].
104. תקן זה ייושם למפרע, למעט כמפורט בסעיף 108. יתרת הפתיחה של העודפים לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת וכל מספרי ההשוואה האחרים, יותאמו כאילו תקן זה יושם מאז ומעולם, אלא אם כן הצגה מחדש של המידע היא לא מעשית. אם הצגה מחדש היא לא מעשית, הישות תיתן גילוי לעובדה זו ותציין את התקופות שהמידע הוצג מחדש בהן.
- 105-
107א. [בוטל]
108. ישות לא תתאים את הערכים בספרים של נכסים לא פיננסיים או של התחייבויות לא פיננסיות כדי לנטרל רווחים והפסדים המתייחסים לגידורי תזרים מזומנים, שנכללו בערכים בספרים לפני תחילת שנת הכספים שבה התקן מיושם לראשונה. בתחילת שנת הכספים שבה התקן מיושם לראשונה, סכום כלשהו שהוכר מחוץ לרווח או הפסד (ברווח כולל אחר או ישירות בהון) בגין גידור של התקשרות איתנה, שבהתאם לתקן זה מטופלת כגידור שווי הוגן, יסווג מחדש כנכס או כהתחייבות, פרט לגידור של סיכון מטבע חוץ שממשיך להיות מטופל כגידור תזרים מזומנים.
- 108א. ישות תיישם את המשפט האחרון בסעיף 80 ואת הסעיפים א99א ו-א99ב, לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2006 או לאחריה. יישום מוקדם יותר מומלץ. אם ישות ייעדה כפריט מגודר עסקה חזויה חיצונית אשר
- (א) נקובה במטבע הפעילות של הישות המתקשרת בעסקה,
- (ב) יוצרת חשיפה שתהיה לה השפעה על רווח או הפסד מאוחד (כלומר, נקובה במטבע שאינו מטבע ההצגה של הקבוצה), וכן
- (ג) הייתה כשירה לחשבונאות גידור, אילו היא לא הייתה נקובה במטבע הפעילות של הישות המתקשרת בעסקה,
- הישות רשאית ליישם חשבונאות גידור בדוחות הכספיים המאוחדים בתקופה (בתקופות) לפני מועד היישום של המשפט האחרון בסעיף 80 ושל הסעיפים א99א ו-א99ב.
- 108ב. ישות אינה צריכה ליישם את סעיף א99ב לגבי מידע השוואתי המתייחס לתקופות לפני יישום המשפט האחרון של סעיף 80 והיישום של סעיף א99א.
- 108ג. סעיפים 73 ו-8א תוקנו על ידי שיפורים לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שפורסם במאי 2008. סעיף 80 תוקן במסגרת שיפורים

לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שפורסם באפריל 2009. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחריו. יישום מוקדם יותר של כל התיקונים מותר. אם ישות מיישמת את התיקונים לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

108.ד. החלפה של נגזרים והמשך של חשבונאות גידור (תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 39), שפורסם ביוני 2013, תיקן את סעיפים 91 ו-101 והוסיף את סעיף א113א. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2014 או לאחריו. ישות תיישם תיקונים אלה למפרע בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקונים אלה לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

108ה-
108ו.

[בוטל]

108.ז. רפורמת שיערי ריבית עגון, שתיקן את תקן דיווח כספי בינלאומי 9, את תקן חשבונאות בינלאומי 39 ואת תקן דיווח כספי בינלאומי 7, שפורסם בספטמבר 2019, הוסיף את סעיפים א102–102ד. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2020 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקונים אלה לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו. ישות תיישם תיקונים אלה למפרע ליחסי גידור שהיו קיימים בתחילת תקופת הדיווח שבה הישות מיישמת לראשונה תיקונים אלה או שיועדו לאחר מכן, ולרווח או הפסד שהוכר ברווח כולל אחר שהיה קיים בתחילת תקופת הדיווח שבה הישות מיישמת לראשונה תיקונים אלה.

108ח. רפורמת שיעורי ריבית עגון – שלב 2, שתיקן את תקן דיווח כספי בינלאומי 9, את תקן חשבונאות בינלאומי 39, את תקן דיווח כספי בינלאומי 7, את תקן דיווח כספי בינלאומי 4 ואת תקן דיווח כספי בינלאומי 16, שפורסם באוגוסט 2020, הוסיף את סעיפים 102ט–102כט ואת סעיפים 108ט–108יא ותיקן את סעיף 102יג. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2021 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקונים אלה לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו. ישות תיישם תיקונים אלה למפרע בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8, למעט כמפורט בסעיפים 108ט–108יא.

108ט. ישות תייעד יחסי גידור חדשים (לדוגמה, כמתואר בסעיף 102כט) רק מכאן ולהבא (כלומר נאסר על ישות לייעד יחסי חשבונאות גידור חדשים בתקופות קודמות). אולם, ישות תחזיר (reinstate) יחסי גידור שהופסקו, אם ורק אם התנאים הבאים מתקיימים:

(א) הישות הפסיקה את אותם יחסי גידור רק כתוצאה משינויים הנדרשים על ידי רפורמת שיעורי ריבית עוגן והישות לא הייתה נדרשת להפסיק את אותם יחסי גידור אם תיקונים אלה היו מיושמים באותו זמן; וכן

(ב) בתחילת תקופת הדיווח שבה ישות מיישמת לראשונה תיקונים אלה (מועד היישום לראשונה של תיקונים אלה) אותם יחסי גידור שהופסקו מקיימים את הקריטריונים לכשירות לחשבונאות גידור (לאחר הבאה בחשבון של תיקונים אלה).

108.י. אם, ביישום סעיף 108ט, ישות מחזירה יחסי גידור שהופסקו, הישות תקרא אזכורים בסעיפים 102כז ו-102כח למועד שבו שיעור העוגן החלופי מיועד כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית בפעם הראשונה כמתייחסים למועד היישום לראשונה של תיקונים אלה (כלומר, תקופת 24 החודשים עבור שיעור העוגן החלופי הזה שיועד כחלק של סיכון לא מוגדר חוזית מתחילה ממועד היישום לראשונה של תיקונים אלה).

108.יא. ישות אינה נדרשת להציג מחדש תקופות קודמות כדי לשקף את היישום של תיקונים אלה. הישות רשאית להציג מחדש תקופות קודמות אם ורק אם הדבר אפשרי ללא שימוש ב"ראייה לאחור". אם ישות אינה מציגה מחדש תקופות קודמות, הישות תכיר בהפרש כלשהו בין הערך בספרים הקודם לבין הערך בספרים בתחילת תקופת הדיווח השנתית אשר כוללת את מועד היישום לראשונה של תיקונים אלה ביתרת הפתיחה של העודפים (או של רכיב אחר של הון, כפי שמתאים) לתקופת הדיווח השנתית אשר כוללת את מועד היישום לראשונה של תיקונים אלה.

ביטול פרסומים אחרים

109. תקן זה מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה שעודכן באוקטובר 2000.

110. תקן זה והנחיות הביצוע הנלוות אליו מחליפים את הנחיות הביצוע שפורסמו על ידי הוועדה להנחיות ביצוע של תקן חשבונאות בינלאומי 39, שהוקמה על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB).

נספח א הנחיות יישום

נספח זה הוא חלק בלתי נפרד מהתקן.

1A-93A. [בוטל]

גידור (סעיפים 71-102)

מכשירים מגדרים (סעיפים 72-77)

מכשירים כשירים (סעיפים 72 ו-73)

94A. ההפסד הפוטנציאלי בגין אופציה, שישות כותבת, יכול להיות גבוה משמעותית מהרווח הפוטנציאלי בגין עליית השווי של פריט מגודר. במילים אחרות, אופציה שנכתבה אינה אפקטיבית בהקטנת החשיפה לרווח או הפסד של פריט מגודר. לכן, אופציה שנכתבה אינה כשירה כמכשיר מגדר, אלא אם כן היא מיועדת כקזוז לאופציה שנרכשה, כולל אופציה שמשוּבצת במכשיר פיננסי אחר (לדוגמה, אופציית רכש שנכתבה המשמשת לגידור התחייבות עם זכות לפדיון מוקדם על ידי המנפיק). בניגוד לכך, לאופציה שנרכשה יש רווחים פוטנציאליים שווים או גדולים מההפסדים ולכן יש לה את הפוטנציאל להקטנת החשיפה לרווח או הפסד בגין שינויים בשווי הוגן או בתזרימי מזומנים. בהתאם לכך, היא יכולה להיות כשירה כמכשיר מגדר.

95A. ניתן לייעד נכס פיננסי הנמדד בעלות מופחתת כמכשיר מגדר בגידור של סיכון מטבע חוץ.

96A. [בוטל]

97A. מכשירים הונניים של הישות עצמה אינם נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות של הישות ולכן לא ניתן לייעד אותם כמכשירים מגדרים.

פריטים מגודרים (סעיפים 78-84)

פריטים כשירים (סעיפים 78-80)

98A. התקשרות איתנה לרכוש עסק בצירוף עסקים אינה יכולה להיות פריט מגודר, פרט לסיכון מטבע חוץ, מאחר שלא ניתן לזהות ולמדוד באופן ספציפי את הסיכונים האחרים המגודרים. סיכונים אחרים אלה הם סיכונים עסקיים כלליים.

99א. השקעה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני אינה יכולה להיות פריט מגודר בגידור שווי הוגן, מאחר שלפי שיטת השווי המאזני מכירים בחלקו של המשקיע ברווח או הפסד של החברה הכלולה ברווח או הפסד, ולא בשינויים בשווי ההוגן של ההשקעה. מסיבה דומה, השקעה בחברה בת מאוחדת אינה יכולה להיות פריט מגודר בגידור שווי הוגן, מאחר שבמסגרת האיחוד מכירים ברווח או הפסד של החברה הבת, ולא בשינויים בשווי ההוגן של ההשקעה ברווח או הפסד. גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ הוא שונה, מאחר שהוא גידור של חשיפה למטבע חוץ ולא גידור שווי הוגן של שינוי בשווי של ההשקעה.

99א. סעיף 80 קובע כי בדוחות כספיים מאוחדים סיכון מטבע החוץ של עסקה תוך-קבוצתית חזויה שצפויה ברמה גבוהה עשוי להיות כשיר כפריט מגודר בגידור תזרים מזומנים, בתנאי שהעסקה נקובה במטבע השונה ממטבע הפעילות של הישות המתקשרת באותה עסקה וסיכון מטבע החוץ ישפיע על הרווח או הפסד המאוחד. לצורך זה ישות יכולה להיות חברה אם, חברה בת, חברה כלולה, עסקה משותפת או סיניף. אם סיכון מטבע החוץ של עסקה תוך-קבוצתית חזויה שצפויה ברמה גבוהה אינו משפיע על הרווח או הפסד המאוחד, העסקה התוך-קבוצתית אינה יכולה להיות כשירה כפריט מגודר. זהו בדרך כלל המצב לגבי תשלומי תמלוגים, תשלומי ריבית או דמי ניהול בין חברים (members) באותה קבוצה, אלא אם כן קיימת עסקה חיצונית קשורה. אולם, כאשר סיכון מטבע החוץ של עסקה חזויה תוך-קבוצתית ישפיע על הרווח או הפסד המאוחד, העסקה התוך-קבוצתית יכולה להיות כשירה כפריט מגודר. דוגמה למצב זה היא מכירות חזויות או רכישות חזויות של מלאי בין חברים באותה קבוצה, אם קיימת מכירת מלאי לאחר מכן לצד חיצוני לקבוצה. בדומה, מכירה תוך-קבוצתית חזויה של רכוש קבוע מישות בתוך הקבוצה, שיצרה את הרכוש הקבוע, לישות אחרת בתוך הקבוצה, שתשתמש ברכוש הקבוע בפעילויותיה, עשויה להשפיע על הרווח או הפסד המאוחד. לדוגמה, מצב זה יכול להתרחש כתוצאה מכך שהרכוש הקבוע יופחת על ידי הישות הרוכשת והסכום שהוכר לראשונה בגין הרכוש הקבוע עשוי להשתנות אם העסקה התוך-קבוצתית החזויה נקובה במטבע השונה ממטבע הפעילות של הישות הרוכשת.

99א.ב. אם גידור של עסקה חזויה תוך-קבוצתית כשירה לחשבונאות גידור, רווח או הפסד כלשהו שמוכר ברווח כולל אחר בהתאם לסעיף 95(א) יסווג מחדש מההון לרווח או הפסד כתיאום בגין סיווג מחדש באותה תקופה או תקופות שבמהלכן סיכון מטבע החוץ של העסקה המגודרת משפיע על הרווח או הפסד המאוחד.

99א.ב. ישות יכולה לייעד את כל השינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של פריט מגודר ביחסי גידור. ישות יכולה גם לייעד רק שינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של הפריט המגודר מעל או מתחת למחיר מוגדר או למשתנה אחר (סיכון חד-צדדי). הערך הפנימי של אופציה שנרכשה שהיא מכשיר מגדר (בהנחה שיש לו אותם תנאים עיקריים כמו לסיכון המיועד), אך לא ערך הזמן שלה, משקף סיכון חד-צדדי בפריט מוגדר. לדוגמה, ישות יכולה לייעד את ההשתנות של

תוצאות תזרימי מזומנים עתידיים כתוצאה מעליית המחיר של רכישת סחורת יסוד חזויה. במצב כזה, רק הפסדים של תזרימי המזומנים שנובעים מעליית המחיר מעבר לרמה המוגדרת מיועדים. הסיכון המגודר אינו כולל את ערך הזמן של אופציה שנרכשה מאחר שערך הזמן אינו רכיב של העסקה החזויה שמשפיע על רווח או הפסד (סעיף 86(ב)).

ייעוד פריטים פיננסיים כפריטים מגודרים (סעיפים 81 ו-81א)

א99ג. אם חלק מתזרימי המזומנים של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית מיועד כפריט מגודר, אותו חלק מיועד חייב להיות נמוך מסך תזרימי המזומנים מהנכס או מההתחייבות. לדוגמה, במקרה של התחייבות, ששיעור הריבית האפקטיבי שלה נמוך מריבית הליבור, ישות אינה יכולה לייעד (א) חלק מההתחייבות השווה לערך הקרן בתוספת ריבית ליבור וכן (ב) חלק שיעור שלילי. אולם, הישות רשאית לייעד את מלוא תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או מההתחייבות הפיננסית במלואם כפריט מגודר ולגדרם רק בהתייחס לסיכון אחד מסוים (לדוגמה, רק לשינויים אשר ניתנים לייחוס לשינויים בריבית ליבור). לדוגמה, במקרה של התחייבות פיננסית, ששיעור הריבית האפקטיבי שלה הוא 100 נקודות בסיס מתחת לריבית ליבור, ישות יכולה לייעד כפריט המגודר את ההתחייבות במלואה (כלומר, הקרן בתוספת ריבית בליבור פחות 100 נקודות בסיס) ולגדר את השינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של ההתחייבות במלואה, אשר ניתן לייחוס לשינויים בריבית ליבור. הישות רשאית גם לבחור יחס גידור שאינו אחד לאחד כדי לשפר את האפקטיביות של הגידור כמתואר בסעיף 100א.

א99ד. נוסף על כך, אם מכשיר פיננסי בריבית קבועה מגודר לאחר תקופה מסוימת ממועד יצירתו ובינתיים שיעורי הריבית השתנו, הישות יכולה לייעד חלק השווה לשיעור עוגן שהוא גבוה מהשיעור החוזי המשולם בגין הפריט. הישות יכולה לפעול כך בתנאי ששיעור העוגן נמוך משיעור הריבית האפקטיבי שחושב על בסיס ההנחה לפיה הישות רכשה את המכשיר במועד שהיא מייעדת לראשונה את הפריט המגודר. לדוגמה, נניח כי ישות יוצרת נכס פיננסי בריבית קבועה בסך 100 ש"ח, שיש לו שיעור ריבית אפקטיבי של 6 אחוזים בתקופה שבה ריבית ליבור היא 4 אחוזים. הישות מתחילה לגדר את הנכס לאחר תקופה מסוימת כאשר ריבית הליבור עולה ל-8 אחוזים והשווי ההוגן של הנכס יורד ל-90 ש"ח. הישות מחשבת שאילו היא הייתה רוכשת את הנכס במועד שבו היא מייעדת אותו לראשונה כפריט מגודר בהתייחס לשווי ההוגן אז בסך 90 ש"ח, התשואה האפקטיבית הייתה יכולה להיות 9.5 אחוזים. מאחר שריבית הליבור נמוכה מהתשואה האפקטיבית, הישות יכולה לייעד חלק מריבית ליבור של 8 אחוזים, שמורכב חלקית מתזרימי המזומנים החוזיים בגין ריבית ובחלקו מההפרש בין השווי ההוגן הנוכחי (כלומר 90 ש"ח) לבין הסכום שישולם במועד הפירעון (כלומר 100 ש"ח).

א99ה. סעיף 81 מתיר לישות לייעד סיכון שאינו כל השינוי בשווי הוגן או כל השתנות תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי. לדוגמה:

(א) כל תזרימי המזומנים של מכשיר פיננסי יכולים להיות מיועדים בגין שינויים בתזרים המזומנים או שינויים בשווי ההוגן הניתנים לייחוס לחלק (אך לא לכל) מהסיכונים; או

(ב) חלק (אך לא כל) תזרימי המזומנים של מכשיר פיננסי יכולים להיות מיועדים בגין שינויים בתזרים מזומנים או שינויים בשווי ההוגן הניתנים לייחוס לכל או רק לחלק מהסיכונים (כלומר "חלק" מתזרימי המזומנים של מכשיר פיננסי יכול להיות מיועד בגין שינויים הניתנים לייחוס לכל או רק לחלק מהסיכונים).

א.199. כדי להיות כשיר לחשבונאות גידור, הסיכונים המיועדים והחלקים המיועדים חייבים להיות רכיבים של מכשיר פיננסי שניתנים לזיהוי בנפרד, והשינויים בתזרימי המזומנים או בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי בכללותו שנובעים משינויים בסיכונים המיועדים ובחלקים המיועדים חייבים להיות ניתנים למדידה באופן מהימן. לדוגמה:

(א) בגין מכשיר פיננסי הנושא ריבית קבועה המגודר בגין שינויים בשווי ההוגן הניתנים לייחוס לשינויים בשיעור ריבית חסרת סיכון או בשיעור ריבית עוגן, לשיעור ריבית חסרת הסיכון או לשיעור ריבית העוגן מתייחסים באופן רגיל כרכיב של מכשיר פיננסי שניתן לזיהוי בנפרד ושניתן למדידה באופן מהימן.

(ב) אינפלציה אינה ניתנת לזיהוי בנפרד ואינה ניתנת למדידה באופן מהימן ולא ניתן לייעד אינפלציה כסיכון או כחלק של מכשיר פיננסי, אלא אם כן הדרישות ב-ג) מתקיימות.

ג) חלק מוגדר חוזית בגין אינפלציה של תזרימי המזומנים של איגרת חוב צמודה למדד (בהנחה שאין דרישה לטפל בנגזר משובץ בנפרד) ניתן לזיהוי בנפרד וניתן למדידה באופן מהימן, כל עוד תזרימי מזומנים אחרים של המכשיר אינם מושפעים מחלק האינפלציה.

ייעוד פריטים לא פיננסיים כפריטים מגודרים (סעיף 82)

א.100. לשינויים במחיר של מרכיב או של רכיב של נכס לא פיננסי או של התחייבות לא פיננסית, בדרך כלל, אין השפעה, הניתנת לחיזוי ולמדידה בנפרד, על מחיר הפריט שהוא בר השוואה להשפעה של, לדוגמה, שינוי בשיעורי ריבית שוק על המחיר של איגרת חוב. לכן, נכס לא פיננסי או התחייבות לא פיננסית הם פריט מגודר רק במלואם או בגין סיכון שער חליפין. אם קיים הבדל בין תנאי המכשיר המגודר לבין תנאי הפריט המגודר (כמו לגבי גידור של הרכישה החזויה של קפה ברזילאי באמצעות חוזה אקדמה לרכישת קפה קולומביאני כאשר שאר התנאים זהים), יחסי הגידור יכולים בכל זאת להיות כשירים כיחסי גידור בתנאי שמתקיימים שאר התנאים בסעיף 88, כולל התנאי לפיו לגידור חזויה להיות אפקטיביות גבוהה. לצורך זה, הסכום של המכשיר המגודר יכול להיות גבוה או נמוך מהפריט המגודר אם זה משפר את האפקטיביות

של יחסי הגידור. לדוגמה, ניתן לבצע ניתוח באמצעות רגרסיה כדי לקבוע קשר סטטיסטי בין הפריט המגודר (לדוגמה, עסקה בקפה ברזילאי) לבין המכשיר המגדר (לדוגמה, עסקה בקפה קולומביאני). אם קיים קשר סטטיסטי בר תוקף בין שני המשתנים (כלומר, מחירי היחידות של קפה ברזילאי ושל קפה קולומביאני), ניתן להשתמש בשיפוע קו הרגרסיה כדי לקבוע את יחס הגידור שימקסם את האפקטיביות החזויה. לדוגמה, אם שיפוע קו הרגרסיה הוא 1.02, יחס גידור בין 0.98 כמויות מפריטים מגודרים לבין 1.00 כמויות מפריטים מגדרים ממקסם את האפקטיביות החזויה. אולם, יחסי הגידור עשויים לגרום לחוסר אפקטיביות שמוכר ברווח או הפסד במהלך תקופת יחסי הגידור.

ייעוד קבוצות של פריטים כפריטים מגודרים (סעיפים 83 ו-84)

101א. גידור של פוזיציה נטו בכללותה (לדוגמה, נטו של כל הנכסים בריבית קבועה ושל כל ההתחייבויות בריבית קבועה בעלי מועדי פירעון דומים), ולא של פריט מגודר ספציפי, אינו כשיר לחשבונאות גידור. אולם, ניתן להשיג כמעט את אותה ההשפעה על רווח או הפסד של חשבונאות גידור לגבי סוג זה של יחסי גידור על ידי ייעוד כפריט המגודר של חלק מפריטי הבסיס. לדוגמה, אם לבנק יש 100 ש"ח של נכסים ו-90 ש"ח של התחייבויות עם סיכונים ותנאים דומים במהותם והבנק מגדר את החשיפה נטו בסך 10 ש"ח, הוא יכול לייעד כפריט המגודר 10 ש"ח מאותם הנכסים. ניתן להשתמש בייעוד זה אם נכסים והתחייבויות כאלה הם מכשירים בריבית קבועה, שאז מדובר בגידור שווי הוגן, או אם הם מכשירים בריבית משתנה, שאז מדובר בגידור תזרים מזומנים. בדומה, אם לישות יש התקשרות איתנה לבצע רכישה במטבע חוץ בסך 100 ש"ח והתקשרות איתנה לבצע מכירה במטבע החוץ בסך 90 ש"ח, היא יכולה לייעד את הסכום נטו בסך 10 ש"ח על ידי רכישת נגזר וייעודו כמכשיר מגדר המיוחס ל-10 ש"ח מההתקשרות האיתנה לרכישה בסך 100 ש"ח.

חשבונאות גידור (סעיפים 85–102)

102א. דוגמה לגידור שווי הוגן היא גידור של חשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשיר חוב בריבית קבועה כתוצאה משינויים בשיעורי ריבית. המנפיק או המחזיק יכולים להתקשר בגידור כזה.

103א. דוגמה לגידור תזרים מזומנים היא השימוש בחוזה החלפה כדי לשנות חוב בריבית משתנה לחוב בריבית קבועה (כלומר, גידור של עסקה עתידית כאשר תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים הם תשלומי הריבית העתידיים).

104א. גידור של התקשרות איתנה (לדוגמה, גידור של השינוי במחיר הדלק המתייחס להתקשרות חוזית, שלא הוכרה, על ידי רשות ציבורית

להספקת חשמל לרכוש דלק במחיר קבוע) הוא גידור של חשיפה לשינוי בשווי הוגן. בהתאם לכך, גידור כזה הוא גידור שווי הוגן. אולם, בהתאם לסעיף 87 ניתן לטפל בגידור של סיכון מטבע החוץ של התקשרות איתנה גם כגידור תזרים מזומנים.

בחינת אפקטיביות גידור

105א. רואים בגידור כבעל אפקטיביות גבוהה רק אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(א) בעת יצירת הגידור ובתקופות העוקבות, הגידור חזוי להיות בעל אפקטיביות גבוהה בהשגת שינויים מקוזים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים הניתנים לייחוס לסיכון המגודר במהלך התקופה שהגידור מיועד אליה. ניתן להוכיח ציפייה כזו במספר דרכים, כולל השוואת שינויים מהעבר בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר, עם שינויים מהעבר בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגודר, או על ידי הוכחת מתאם סטטיסטי גבוה בין השווי ההוגן או תזרימי המזומנים של הפריט המגודר לבין השווי ההוגן או תזרימי המזומנים של המכשיר המגודר. הישות רשאית לבחור יחס גידור, שאינו אחד לאחד, כדי לשפר את אפקטיביות הגידור, כמתואר בסעיף 100א.

(ב) התוצאות בפועל של הגידור נמצאות בטווח של 80–125 אחוז. לדוגמה, אם התוצאות בפועל הן כאלה שההפסד בגין המכשיר המגודר הוא 120 ש"ח ושהרווח בגין המכשיר הכספי הוא 100 ש"ח, ניתן למדוד את הקיזוז ב-120/100, שהוא 120 אחוז, או ב-100/120, שהוא 83 אחוז. בדוגמה זו, בהנחה כי הגידור מקיים את התנאי ב-(א), הישות תסיק כי הגידור היה בעל אפקטיביות גבוהה.

106א. אפקטיביות נבחנת, לכל הפחות, בעת שישות מכינה את דוחותיה הכספיים השנתיים או את דוחותיה הכספיים ביניים.

107א. תקן זה אינו קובע שיטה יחידה לבחינת אפקטיביות גידור. השיטה שישות מאמצת לבחינת אפקטיביות גידור תלויה באסטרטגיית ניהול הסיכונים שלה. לדוגמה, אם אסטרטגיית ניהול הסיכונים של הישות היא להתאים את סכום המכשיר המגודר מדי תקופה כדי לשקף את השינויים בפוזיציה המגודרת, הישות צריכה להוכיח כי הגידור חזוי להיות בעל אפקטיביות גבוהה רק בתקופה שעד לתיאום הבא של סכום המכשיר המגודר. במקרים אחדים, ישות מאמצת שיטות שונות לסוגים שונים של גידורים. תיעוד אסטרטגיית הגידור של ישות צריך לכלול את נהליה לבחינת אפקטיביות. נהלים אלה קובעים אם הבחינה כוללת את כל הרווחים או ההפסדים בגין מכשיר מגדר או אם מבטלים את ערך הזמן של המכשיר.

א107א. אם ישות מגדרת פחות מ-100 אחוז מהחשיפה בגין פריט, לדוגמה 85 אחוז, היא תייעד את הפריט המגודר כ-85 אחוז מהחשיפה, ותמדוד את חוסר האפקטיביות בהתבסס על השינויים באותם 85 אחוז מהחשיפה. אולם, כאשר גידור מיועד הוא 85 אחוז מהחשיפה, הישות רשאית להשתמש ביחס גידור, שאינו אחד לאחד, שמשפר את האפקטיביות החזויה של הגידור, כמוסבר בסעיף 100א.

א108. אם התנאים העיקריים של המכשיר המגדר ושל הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה, או העסקה החזויה הצפויה ברמה גבוהה המגודרים הם זהים, סביר שהשינויים בשווי הוגן ובתזרימי מזומנים, הניתנים לייחוס לסיכון המגודר, יקוזו אחד את השני במלואם, גם בעת הכניסה לגידור וגם לאחר מכן. לדוגמה, סביר שחווה החלפת שיעור ריבית יהיה גידור אפקטיבי אם הסכומים הרעיוניים וסכומי הקרן, התקופות, מועדי קביעת המחיר מחדש, מועדי קבלת ותשלומי הריבית והקרן, והבסיס למדידת שיעורי הריבית זהים עבור המכשיר המגדר והפריט המגודר. נוסף על כך, גידור של רכישה חזויה של סחורת יסוד, שצפויה ברמה גבוהה, באמצעות חוזה אקדמה סביר שיהיה בעל אפקטיביות גבוהה אם:

(א) חוזה האקדמה הוא לרכישת אותה הכמות של אותה סחורת יסוד באותו מועד ומיקום כמו הרכישה החזויה המגודרת;

(ב) השווי ההוגן של חוזה האקדמה בעת ההתקשרות הוא אפס; וכן

(ג) או שהשינוי בניכיון או בפרמיה בגין חוזה האקדמה אינו נכלל בבחינת האפקטיביות ומוכר ברווח או הפסד או שהשינוי בתזרימי המזומנים החזויים מהעסקה החזויה, שצפויה ברמה גבוהה, מבוססים על המחיר העתידי של סחורת היסוד.

א109. לעיתים, המכשיר המגדר מקוזז רק חלק מהסיכון המגודר. לדוגמה, גידור לא יהיה אפקטיבי במלואו אם המכשיר המגדר והפריט המגודר נקובים במטבעות שונים, שאינם משתנים במקביל (in tandem). כמו כן, גידור של סיכון שיעור ריבית באמצעות נגזר לא יהיה אפקטיבי במלואו, אם חלק מהשינוי בשווי ההוגן של הנגזר ניתן לייחוס לסיכון האשראי של הצד שכנגד.

א110. כדי להיות כשיר לחשבונאות גידור, הגידור חייב להתייחס לסיכון ספציפי מזוהה ומיועד, ולא רק לסיכונים עסקיים כלליים של הישות, וחייב להשפיע בסופו של דבר על הרווח או הפסד של הישות. גידור של סיכון ההתחייבות של נכס פיזי או של סיכון הפקעת הרכוש על ידי ממשלה אינם כשירים לחשבונאות הגידור; לא ניתן למדוד אפקטיביות מאחר שלא ניתן למדוד באופן מהימן סיכונים אלה.

א110א. סעיף 74(א) מתיר לישות להפריד את הערך הפנימי ואת ערך הזמן של חוזה אופציה ולייעד כמכשיר מגדר רק את השינויים בערך הפנימי של חוזה האופציה. התוצאה של ייעוד כזה עשויה להיות יחסי גידור

אפקטיביים באופן מושלם בקיזוז שינויים בתזרימי המזומנים הניתנים לייחוס לסיכון חד-צדדי מגודר של עסקה חזויה, אם התנאים העיקריים של העסקה החזויה ושל המכשיר המגדר זהים.

א110ב. אם ישות מייעדת אופציה שנרכשה במלואה כמכשיר מגדר של סיכון חד-צדדי הנובע מעסקה חזויה, יחסי הגידור לא יהיו אפקטיביים באופן מושלם. זאת מאחר שהפרמיה ששולמה בגין האופציה כוללת ערך זמן וכאמור בסעיף א99בא, הסיכון החד-צדדי המיועד אינו כולל את ערך הזמן של האופציה. לפיכך, במקרה זה, לא יהיה קיזוז בין תזרימי המזומנים המתייחסים לערך הזמן של הפרמיה על האופציה לבין הסיכון המגודר שיועד.

א111. במקרה של סיכון שיעור ריבית, ניתן לבחון את אפקטיביות הגידור על ידי הכנת לוח מועדי פירעון של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות, שמראה את החשיפה נטו לשיעור ריבית בכל תקופה, בתנאי שהחשיפה נטו מיוחסת לנכס או להתחייבות ספציפיים (או לקבוצה ספציפית של נכסים או של התחייבויות או לחלק ספציפי שלהן) ובכך יוצרת את החשיפה נטו, ואפקטיביות הגידור נבחנת מול אותו נכס או אותה התחייבות.

א112. בבחינת אפקטיביות הגידור, ישות בדרך כלל מביאה בחשבון את ערך הזמן של הכסף. שיעור הריבית הקבוע בגין פריט מגודר אינו צריך להתאים במדויק לשיעור ריבית קבוע בגין חוזה החלפה המיועד כגידור שווי הוגן. כך גם שיעור ריבית משתנה בגין נכס או התחייבות נושאי ריבית אינו נדרש להיות זהה לשיעור הריבית המשתנה בגין חוזה החלפה המיועד כגידור תזרים מזומנים. שווי הוגן של חוזה החלפה נגזר מסילוקים נטו שלו. שיעורי הריבית הקבועים והמשתנים של חוזה החלפה יכולים להשתנות מבלי להשפיע על הסילוק נטו, אם שניהם משתנים באותו שיעור.

א113. אם ישות אינה מקיימת את הקריטריונים של האפקטיביות, הישות מפסיקה את חשבונאות הגידור מהמועד האחרון שבו הוכח ציות לאפקטיביות הגידור. אולם, אם הישות מזהה את האירוע או השינוי בתנאים שגרמו ליחסי הגידור שלא לקיים את הקריטריונים של האפקטיביות, ומוכיחה שהגידור היה אפקטיבי לפני האירוע או השינוי בתנאים שהתרחשו, הישות צריכה להפסיק את חשבונאות הגידור מהמועד של האירוע או של השינוי בתנאים.

א113א. למען הסר ספק, ההשפעות של החלפת הצד שכנגד המקורי עם צד שכנגד שפועל כמסלקה ושל ביצוע השינויים הקשורים כמתואר בסעיפים 91(א)(ii) ו-101(א)(ii) ישתקפו במדידת המכשיר המגדר ולכן בבחינת אפקטיביות הגידור ובמדידת אפקטיביות הגידור.

חשבונאות גידור שווי הוגן של גידור של סיכון שיעור ריבית של תיק

114א. לגבי גידור שווי הוגן של סיכון שיעור ריבית המיוחס לתיק של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות, ישות תקיים את הדרישות של תקן זה אם היא מצייתת לנהלים המפורטים ב-(א)-(ט) ובסעיפים 115א-132א להלן.

(א) כחלק מתהליך ניהול הסיכונים שלה, הישות מזהה תיק של פריטים, שאת סיכון שיעור הריבית שלהם היא רוצה לגדר. התיק יכול להיות מורכב רק מנכסים, רק מהתחייבויות או גם מנכסים וגם מהתחייבויות. הישות רשאית לזהות שני תיקים או יותר, ובמקרה כזה היא צריכה ליישם את ההנחיות שלהלן לכל תיק בנפרד.

(ב) הישות צריכה לנתח את התיק לפי תקופות קביעת מחיר מחדש בהתבסס על מועדי קביעת מחיר מחדש חזויים ולאזן דווקא חזויים. ניתן לבצע את הניתוח לפי תקופות קביעת מחיר מחדש במספר דרכים, כולל קביעת לוח זמנים של תזרימי המזומנים לפי תקופות שבהן הם חזויים להתרחש, או קביעת לוח זמנים של סכומי קרן רעיוניים לפי התקופות שבהן קביעת מחיר מחדש חזויה להתרחש.

(ג) על בסיס ניתוח זה, הישות מחליטה על הסכום שהיא רוצה לגדר. הישות מייעדת סכום של נכסים או של התחייבויות (אך לא סכום נטו) כפריט המגודר מהתיק המזוהה ששווה לסכום שהיא רוצה לייעד כמגודר. סכום זה קובע גם את השיעור באחוזים שמשמש לבחינת אפקטיביות בהתאם לסעיף 126א(ב).

(ד) הישות מייעדת את סיכון שיעור הריבית שהיא מגדרת. סיכון זה יכול להיות חלק מסיכון שיעור ריבית בכל אחד מהפריטים בפוזיציה המגודרת, כמו שיעור ריבית העוגן (לדוגמה, ריבית ליבור).

(ה) הישות מייעדת מכשיר מגדר אחד או יותר עבור כל תקופה שבה המחיר נקבע מחדש.

(ו) באמצעות השימוש בייעודים שבוצעו ב-(ג)-(ה) לעיל, הישות בוחנת בעת היצירה ובתקופות עוקבות, אם לגידור חזויה להיות אפקטיביות גבוהה במהלך התקופה שהגידור מיועד אליה.

(ז) מדי תקופה, הישות מודדת את השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר (כפי שיועד ב-(ג)), הניתן לייחוס לסיכון המגודר (כפי שיועד ב-(ד)), על בסיס מועדי קביעת המחיר מחדש החזויים שנקבעו ב-(ב). בהינתן שהגידור נקבע בפועל כבעל אפקטיביות גבוהה כאשר נבחן באמצעות שימוש בשיטה המתועדת של

הישות לבחינת אפקטיביות, הישות מכירה בשינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר כרווח או כהפסד ברווח או הפסד ובאחד משני הסעיפים בדוח על המצב הכספי כמתואר בסעיף 89א. אין צורך להקצות את השינוי בשווי ההוגן לנכסים או להתחייבויות אינדיווידואליים.

(ח) הישות מודדת את השינוי בשווי ההוגן של המכשיר המגדר (המכשירים המגדרים) (כפי שיועד (שיועדו) ב-(ה)) ומכירה בו כרווח או כהפסד ברווח או הפסד. השווי ההוגן של המכשיר המגדר (המכשירים המגדרים) מוכר כנכס או כהתחייבות בדוח על המצב הכספי.

(ט) חוסר אפקטיביות כלשהו² יוכר ברווח או הפסד כהפרש בין השינוי בשווי ההוגן הנדון ב-(ז) לבין זה הנדון ב-(ח).

115א. גישה זו מתוארת בפירוט רב יותר להלן. הגישה תיושם רק לגבי גידור שווי הוגן של סיכון שיעור ריבית המיוחס לתיק של נכסים פיננסיים או של התחייבויות פיננסיות.

116א. התיק שזוהה בסעיף 114א(א) יכול לכלול נכסים והתחייבויות. לחלופין, הוא יכול להיות תיק הכולל רק נכסים או רק התחייבויות. התיק משמש כדי לקבוע את סכום הנכסים או ההתחייבויות שהישות רוצה לגדר. אולם, התיק אינו מיועד בעצמו כפריט המגודר.

117א. ביישום סעיף 114א(ב), הישות קובעת את מועד קביעת המחיר מחדש החזוי של פריט כמוקדם מבין המועד שבו הפריט חזוי להיפדות לבין המועד שבו מחירו חזוי להיקבע מחדש לפי שיעורי שוק. יש לאמוד את מועדי קביעת המחיר מחדש החזויים בעת יצירת הגידור ובמהלך תקופת הגידור, בהתבסס על ניסיון מהעבר ועל מידע אחר הניתן להשגה, כולל מידע וציפיות לגבי שיעורי פירעון מוקדם, שיעורי ריבית ויחסי הגומלין בנייהם. ישויות, שאין להן ניסיון ספציפי או שאין להן מספיק ניסיון, משתמשות בניסיון של ישויות בעלות ניסיון (peer group) לגבי מכשירים פיננסיים בני השוואה. יש לבחון אומדנים אלה מדי תקופה ולעדכןם לאור הנסיבות. במקרה של פריט בריבית קבועה שניתן לפירעון מוקדם, מועד קביעת מחיר מחדש החזוי הוא המועד שבו הפריט חזוי להיפרע בפירעון מוקדם, אלא אם כן המחיר נקבע מחדש לפי שיעורי שוק במועד מוקדם יותר. לגבי קבוצת פריטים דומים, הניתוח לפי תקופות המבוסס על מועדי קביעת מחיר מחדש חזויים עשוי לקבל צורה של הקצאת אחוז מהקבוצה, ולא פריטים אינדיווידואליים, לכל אחת מהתקופות. ישות רשאית ליישם מתודולוגיות אחרות לצורכי הקצאות כאלה. לדוגמה, היא רשאית להשתמש במכפיל שיעור פירעון מוקדם עבור הקצאת הלוואות שהקרן שלהן פוחתת לתקופות בהתבסס על מועדי קביעת מחיר מחדש חזויים.

² אותם שיקולי מהותיות חלים בהקשר זה כפי שהם חלים בכל תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.

אולם, המתודולוגיה עבור הקצאה כזו תהיה בהתאם לנוהלי ניהול הסיכונים ולמטרות ניהול הסיכונים של הישות.

118א. כדוגמה לייעוד המפורט בסעיף 114א(ג), אם בתקופת קביעת מחיר מחדש מסוימת ישות מעריכה שיש לה נכסים בריבית קבועה בסך 100 ש"ח והתחייבויות בריבית קבועה בסך 80 ש"ח ומחליטה לגדר את כל הפוזיציה נטו בסך 20 ש"ח, היא מייעדת כפריט המגודר נכסים בסכום 20 ש"ח (חלק מהנכסים).³ הייעוד מבוטא כ"סכום של מטבע" (לדוגמה, סכום של דולרים, אירו, לירות שטרלינג או ראנדים) ולא כנכסים אינדוידואליים. כתוצאה מכך, כל הנכסים (או כל ההתחייבויות) שמהם (שמהן) נגזר הסכום המגודר – כלומר, כל ה-100 ש"ח של נכסים בדוגמה לעיל – חייבים להיות:

(א) פריטים ששוויים ההוגן משתנה בתגובה לשינויים בשיעור הריבית המגודר; וכן

(ב) פריטים שהיו יכולים להיות כשירים לחשבונאות גידור שווי הוגן, אילו הם היו מיועדים כמגודרים כל אחד בפני עצמו. בפרט, מאחר שתקן דיווח כספי בינלאומי 13 קובע כי השווי ההוגן של התחייבות פיננסית עם מאפיין דרישה (כמו פיקדונות לפי דרישה וסוגים מסוימים של פיקדונות קצובים) אינו נמוך מהסכום שישולם בעת דרישה, מהוון מהיום הראשון שבו ניתן לדרוש לשלם את אותו הסכום, פריט כזה אינו יכול להיות כשיר לחשבונאות גידור שווי הוגן לתקופה כלשהי שמעבר לתקופה הקצרה ביותר שבה המחזיק יכול לדרוש תשלום. בדוגמה לעיל, הפוזיציה המגודרת היא סכום של נכסים. לכן, התחייבויות כאלה אינן חלק מהפריט המגודר שיועד, אך משמשות את הישות כדי לקבוע את סכום הנכסים שמיועד כמגודר. אם הפוזיציה שהישות רוצה לגדר הייתה סכום התחייבויות, הסכום, שמייצג את הפריט המגודר שיועד, חייב להיגזר מהתחייבויות בריבית קבועה שאינן התחייבויות שהישות יכולה להידרש לשלם בתקופה מוקדמת יותר, והשיעור באחוזים, המשמש לבחינת אפקטיביות גידור בהתאם לסעיף 126א(ב), יחושב כאחוז מהתחייבויות אחרות אלה. לדוגמה, נניח כי ישות מעריכה שבתקופת קביעת מחיר מחדש מסוימת יש לה התחייבויות בריבית קבועה בסך 100 ש"ח, המורכבות מפיקדונות לפי דרישה בסך 40 ש"ח ומהתחייבויות ללא מאפיין דרישה בסך 60 ש"ח וכן מנכסים בריבית קבועה בסך 70 ש"ח. אם הישות מחליטה לגדר את כל הפוזיציה נטו בסך 30 ש"ח, היא מייעדת כפריט המגודר התחייבויות בסך 30 ש"ח או 50 אחוז⁴ מהתחייבויות ללא מאפיין דרישה.

³ התקן מאפשר לישות לייעד סכום כלשהו של נכסים או התחייבויות כשירים הניתנים להשגה, כלומר, בדוגמה זו, סכום כלשהו של נכסים בין 0 ש"ח לבין 100 ש"ח.

⁴ 50 אחוז = $(40 \text{ ש"ח} - 100 \text{ ש"ח}) \div 30 \text{ ש"ח}$

119א. הישות גם מציינת לדרישות הייעוד והתיעוד האחרות המפורטות בסעיף 88(א). לגבי גידור של סיכון שיעור ריבית של תיק, ייעוד ותיעוד אלה מפרטים את מדיניות הישות לגבי כל המשתנים, שמשמשים כדי לזהות את הסכום המגודר ואת האופן שבו נמדדת אפקטיביות, כולל הפרטים הבאים:

(א) אילו נכסים והתחייבויות יש לכלול בגידור של תיק והבסיס שישמש להסרתם מהתיק.

(ב) האופן שבו הישות מעריכה את מועדי קביעת המחיר מחדש, כולל אילו הנחות לגבי שיעור ריבית משמשות בסיס לאומדני שיעורי פירעון מוקדם והבסיס לשינוי אומדנים אלה. יש להשתמש באותה שיטה גם לגבי האומדנים הראשוניים, שנקבעו בעת שנכס או התחייבות נכללו בתיק המגודר, וגם לגבי תיקונים מאוחרים יותר לאומדנים אלה.

(ג) המספר של תקופות קביעת מחיר מחדש ואורכן.

(ד) באיזו תדירות הישות תבחן את האפקטיביות ובאיזו משתי השיטות בסעיף 126 היא תשתמש.

(ה) המתודולוגיה שתשמש את הישות כדי לקבוע את סכום הנכסים או ההתחייבויות שמיועדים כפריט מגודר, ובהתאם לכך, השיעור באחוזים שישמש את הישות בבחינת האפקטיביות באמצעות השיטה שמתוארת בסעיף 126(ב).

(ו) כאשר הישות בוחנת אפקטיביות באמצעות השיטה המתוארת בסעיף 126(ב), אם הישות תבחן אפקטיביות עבור כל תקופה של קביעת מחיר מחדש בפני עצמה, או עבור כל התקופות יחד או על ידי שימוש בשילוב של שתי הטכניקות.

המדיניות, המפורטת בייעוד ובתיעוד יחסי הגידור, תהיה בהתאם לנוהלי ניהול הסיכונים ולמטרות ניהול הסיכונים של הישות. המדיניות לא תשונה באופן שרירותי. השינויים יוצדקו על בסיס השינויים בתנאי שוק ועל בסיס גורמים אחרים והם צריכים להיות מבוססים על נוהלי ניהול הסיכונים ועל מטרות ניהול הסיכונים של הישות ולהיות עקביים עימם.

120א. המכשיר המגדר, המוזכר בסעיף 114(ה), יכול להיות נגזר יחיד או תיק של נגזרים שכולם כוללים חשיפה לסיכון שיעור ריבית המגודר שיועד בסעיף 114(ד) (לדוגמה, תיק של חוזי החלפת שיעור ריבית שכולם כוללים חשיפה לריבית ליבור). תיק כזה של נגזרים יכול לכלול פוזיציות סיכון מקוזות. אולם, אסור שהוא יכלול אופציות שנכתבו או אופציות נטו שנכתבו, מאחר שהתקן⁵ אינו מאפשר לייעד אופציות כאלה

⁵ ראה סעיפים 77 ו-94א.

כמכשירים מגדרים (למעט כאשר אופציה שנכתבה מיועדת כקניון לאופציה שנרכשה). אם המכשיר המגדר מגדר את הסכום שיועד בסעיף א114(ג) למשך יותר מתקופה של קביעת מחיר מחדש אחת, יש להקצותו לכל התקופות שהוא מגדר. אולם, יש להקצות את המכשיר המגדר במלואו לאותן תקופות של קביעת מחיר מחדש, מאחר שהתקן⁶ אינו מאפשר לייעד יחסי גידור רק לחלק מהזמן שבמהלכו מכשיר מגדר ממשך להיות קיים במחזור.

121א. כאשר הישות מודדת את השינוי בשווי ההוגן של פריט הניתן לפירעון מוקדם בהתאם לסעיף א114(ז), שינוי בשיעורי ריבית משפיע על השווי ההוגן של הפריט הניתן לפירעון מוקדם בשתי דרכים: הוא משפיע על השווי ההוגן של תזרימי המזומנים החוזיים ועל השווי ההוגן של אופציית הפירעון המוקדם שנכללת בפריט הניתן לפירעון מוקדם. סעיף 81 לתקן מאפשר לישות לייעד חלק מנכס פיננסי או מהתחייבות פיננסית, המשתתפים באותה חשיפה לסיכון, כמו הפריט המגודר, בהיתן שניתן למדוד את האפקטיביות. לגבי פריטים הניתנים לפירעון מוקדם, סעיף 81א מאפשר להגיע למצב זה על ידי ייעוד הפריט המגודר במונחים של השינוי בשווי ההוגן, אשר ניתן לייחס לשינויים בשיעור הריבית המיועד על בסיס מועדי קביעת מחיר מחדש חוזיים ולא דווקא חוזיים. אולם, ההשפעה, שיש לשינויים בשיעור הריבית המגודר על מועדי קביעת מחיר מחדש חוזיים אלה, תיכלל כאשר קובעים את השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר. לפיכך, אם מועדי קביעת המחיר מחדש החוזיים מעודכנים (לדוגמה, כדי לשקף שינוי בפירעונות מוקדמים חוזיים), או אם מועדי קביעת מחיר מחדש בפועל שונים מהמועדים החוזיים, ייווצר חוסר אפקטיביות כמתואר בסעיף 126א. לחלופין, שינויים במועדי קביעת מחיר מחדש חוזיים, אשר (א) נובעים במפורש מגורמים שאינם שינויים בשיעור הריבית המגודר, (ב) אין להם מתאם עם השינויים בשיעור הריבית המגודר וכן (ג) ניתן להפרידם באופן מהימן מהשינויים אשר ניתנים לייחוס לשיעור הריבית המגודר (לדוגמה, שינויים בשיעורי פירעון מוקדם הנובעים במפורש משינוי בגורמים דמוגרפיים או בחוקי מס ולא משינויים בשיעור ריבית), אינם מובאים בחשבון כאשר קובעים את השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, משום שהם אינם ניתנים לייחוס לסיכון המגודר. אם קיימת אי-ודאות לגבי הגורם שיצר את השינוי במועדי קביעת מחיר מחדש חוזיים או אם הישות אינה מסוגלת להפריד באופן מהימן את השינויים שנובעים משיעור הריבית המגודר מאלה הנובעים מגורמים אחרים, מניחים כי השינוי נבע משינויים בשיעור הריבית המגודר.

122א. התקן אינו קובע את הטכניקות המשמשות כדי לקבוע את הסכום המוזכר בסעיף א114(ז), כלומר השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר אשר ניתן לייחוס לסיכון המגודר. אם משתמשים בטכניקות סטטיסטיות או אחרות לקביעת אומדן עבור מדידה כזו, הנהלה חייבת לצפות שהתוצאה תהיה מקורבת מאוד (approximate closely) לתוצאה שהייתה מתקבלת ממדידת כל הנכסים וההתחייבויות

⁶ ראה סעיף 75.

האינדיווידואליים שמהווים את הפריט המגודר. לא ראוי להניח ששינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר שווים לשינויים בשווי של המכשיר המגדר.

א123. סעיף 89א דורש, שאם הפריט המגודר בתקופת קביעת מחיר מחדש מסוימת הוא נכס, השינוי בשווי מוצג בסעיף נפרד במסגרת הנכסים. לחלופין, אם הפריט המגודר בתקופת קביעת מחיר מחדש מסוימת הוא התחייבות, השינוי בשווי מוצג בסעיף נפרד במסגרת ההתחייבויות. אלה הם הסעיפים הנפרדים המוזכרים בסעיף 114א(ז). לא נדרשת הקצאה ספציפית לנכסים (או להתחייבויות) אינדיווידואליים.

א124. סעיף 114א(ט) מצייין כי חוסר אפקטיביות נוצר במידה שהשינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, אשר ניתן לייחוס לסיכון המגודר, שונה מהשינוי בשווי ההוגן של הנגזר המגדר. שוני כזה עשוי להיווצר ממספר סיבות, כולל:

(א) מועדי קביעת מחיר מחדש בפועל שונים מהמועדים החזויים, או שמועדי קביעת מחיר מחדש חזויים עודכנו;

(ב) נפגם ערכם של פריטים בתיק המגודר או שהם נגרעו;

(ג) מועדי התשלום של המכשיר המגדר והפריט המגודר שונים; וכן

(ד) גורמים אחרים (לדוגמה, כאשר מספר קטן של הפריטים המגודרים נושאים ריבית בשיעור הנמוך משיעור העוגן, שהם יועדו לגדרו, וחוסר האפקטיביות המתקבל הוא כה גבוה שהתיק במלואו אינו כשיר לחשבונאות גידור).

חוסר אפקטיביות⁷ כזה יזוהה ויוכר ברווח או הפסד.

א125. בדרך כלל, אפקטיביות הגידור תשופר:

(א) אם הישות מתזמנת (schedules) פריטים עם מאפייני פירעון מוקדם שונים באופן שמביא בחשבון את השוני בהתנהגות הפירעון המוקדם.

(ב) ככל שמספר הפריטים בתיק גדול יותר. כאשר רק מספר קטן של פריטים כלולים בתיק, סביר שיהיה חוסר אפקטיביות גבוה יחסית אם אחד הפריטים נפרע מוקדם יותר או מאוחר יותר מהחזוי. לעומת זאת, כאשר התיק כולל מספר רב של פריטים, ניתן לחזות את התנהגות הפירעון המוקדם בדיוק רב יותר.

⁷ אותם שיקולי מהותיות חלים בהקשר זה כפי שהם חלים בכל תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.

- (ג) ככל שתקופות קביעת מחיר מחדש המשמשות הן קצרות יותר (לדוגמה, תקופה של קביעת מחיר מחדש של חודש אחד לעומת שלושה חודשים). תקופות קצרות יותר של קביעת מחיר מחדש מורידות את ההשפעה של אי-התאמה כלשהי בין מועדי קביעת מחיר מחדש לבין מועדי התשלום (בתוך תקופות קביעת מחיר מחדש) של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר.
- (ד) ככל שגבוהה יותר התדירות שבה מותאם סכומו של המכשיר המגדר, כדי לשקף שינויים בפריט המגודר (לדוגמה, כתוצאה משינויים בציפיות לפירעונות מוקדמים).
- 126א. ישות תבחן אפקטיביות מדי תקופה. אם אומדנים למועדי קביעת מחיר מחדש משתנים בין מועד אחד, שבו ישות בוחנת אפקטיביות, לבין המועד הבא, הישות תחשב את סכום האפקטיביות באחת משתי הדרכים הבאות:
- (א) כהפרש בין השינוי בשווי ההוגן של המכשיר המגדר (ראה סעיף 114א(ח)) לבין השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר במלואו, אשר ניתן לייחוס לשינוי בשיעור הריבית המגודר (כולל ההשפעה שיש לשינויים בשיעור הריבית המגודר על השווי ההוגן של אופציית פירעון מוקדם משובצת כלשהי); או
- (ב) באמצעות החישוב המקורב הבא. הישות:
- (i) מחשבת את אחוז הנכסים (או ההתחייבויות) שגודר בכל תקופת קביעת מחיר מחדש, על בסיס האומדן למועדי קביעת מחיר מחדש במועד האחרון שהיא בחנה אפקטיביות.
- (ii) משתמשת באחוז זה על האומדן המעודכן שלה לסכום באותה תקופה של קביעת מחיר מחדש, כדי לחשב את סכומו של הפריט המגודר בהתבסס על האומדן המעודכן שלה.
- (iii) מחשבת את השינוי בשווי ההוגן של האומדן המעודכן שלה לפריט המגודר אשר ניתן לייחוס לסיכון המגודר ומציגה אותו כמפורט בסעיף 114א(ז).
- (iv) מכירה בחוסר אפקטיביות השווה להפרש בין הסכום שנקבע ב-(iii) לבין השינוי בשווי ההוגן של המכשיר המגדר (ראה סעיף 114א(ח)).
- 127א. בעת מדידת אפקטיביות, הישות מבדילה בין תיקוני האומדנים למועדי קביעת מחיר מחדש של נכסים (או של התחייבויות) קיימים לבין יצירת הנכסים (או ההתחייבויות) החדשים, כאשר תיקוני האומדנים יוצרים חוסר אפקטיביות. כל התיקונים לאומדנים למועדי קביעת מחיר מחדש

(שאינם אלה שמוחרגים בהתאם לסעיף 121א), כולל הקצאה מחדש כלשהי של פריטים קיימים בין תקופות, נכללים בתיקון אומדן הסכום בתקופה בהתאם לסעיף 126א(ב)(ii) ולכן כאשר מודדים אפקטיביות. לאחר שהכירה בחוסר אפקטיביות כמפורט לעיל, הישות קובעת אומדן חדש לסך הנכסים (או לסך ההתחייבויות) בכל תקופה של קביעת מחיר מחדש, כולל נכסים (או התחייבויות) חדשים שנוצרו מאז שהיא בחנה לאחרונה אפקטיביות, ומייעד סכום חדש כפריט המגודר ואחוז חדש כאחוז המגודר. יש לחזור על הנהלים המפורטים בסעיף 126א(ב) במועד הבא של בחינת אפקטיביות.

128א. פריטים שתוזמנו במקור לתקופה של קביעת מחיר מחדש עשויים להיגרע כתוצאה מפירעון מוקדם יותר מהחזוי או ממחיקות שנגרמו על ידי ירידת ערך או על ידי מכירה. כאשר מתרחשת הגריעה, סכום השינוי בשווי ההוגן, שנכלל בסעיף המוזכר בסעיף 114א(ז) שמתייחס לפריט שנגרע, יוסר מהדוח על המצב הכספי וייכלל ברווח או בהפסד שנובע מגריעת הפריט. לצורך זה, יש צורך לדעת את התקופה (התקופות) של קביעת מחיר מחדש, שהפריט שנגרע תוזמן אליה (אליהן), מאחר שזה קובע את התקופה (התקופות) של קביעת המחיר מחדש, שממנה (שממה) יש להסירו ולכן את הסכום שיש להסיר מהסעיף המוזכר בסעיף 114א(ז). כאשר פריט נגרע, אם ניתן לקבוע באיזו תקופה הוא נכלל, יש להסירו מאותה תקופה. אחרת, יש להסירו מהתקופה המוקדמת ביותר, אם הגריעה נגרמה כתוצאה מפירעונות מוקדמים גבוהים יותר מהחזוי, או להקצותו לכל התקופות, הכוללות את הפריט שנגרע, על בסיס שיטתי והיגיוני, אם הפריט נמכר או אם נפגם ערכו.

129א. נוסף על כך, סכום כלשהו המתייחס לתקופה מסוימת, שעדיין לא נגרע כאשר התקופה מסתיימת, מוכר ברווח או הפסד באותו זמן (ראה סעיף 89א). לדוגמה, נניח כי ישות מתזמנת פריטים לשלוש תקופות של קביעת מחיר מחדש. בעת הייעוד מחדש הקודם, השינוי בשווי הוגן, שדווח בסעיף בודד בדוח על המצב הכספי, היה נכס בסך 25 ש"ח. אותו סכום מייצג סכומים הניתנים לייחוס לתקופות 1, 2 ו-3 בסך 7 ש"ח, 8 ש"ח ו-10 ש"ח, בהתאמה. בעת הייעוד מחדש הבא, הנכסים הניתנים לייחוס לתקופה 1 מומשו או תוזמנו מחדש לתקופות האחרות. לכן, 7 ש"ח נגרעים מהדוח על המצב הכספי ומוכרים ברווח או הפסד. כעת ניתן לייחס 8 ש"ח ו-10 ש"ח לתקופות 1 ו-2, בהתאמה. יש לתאם תקופות אלה, במידת הצורך, בגין שינויים בשווי הוגן כמתואר בסעיף 114א(ז).

130א. כהדגמה לדרישות של שני הסעיפים הקודמים, נניח כי ישות תזמנה נכסים על ידי הקצאת אחוז מהתיק לכל אחת מהתקופות של קביעת מחיר מחדש. נניח גם כי היא תזמנה 100 ש"ח לכל אחת משתי התקופות הראשונות. כאשר התקופה הראשונה של קביעת מחיר מחדש מסתיימת, יש לגרוע 110 ש"ח מהנכסים כתוצאה מהחזרים חזויים ולא חזויים. במקרה זה, כל הסכום שנכלל בסעיף המוזכר בסעיף 114א(ז), שמתייחס לתקופה הראשונה, מועבר מהדוח על המצב הכספי, בתוספת 10 אחוזים מהסכום שמתייחס לתקופה השנייה.

א131. אם הסכום, המגודר לגבי תקופה של קביעת מחיר מחדש, קטן, מבלי שהנכסים (או שההתחייבויות) המתייחסים נגרעים, הסכום שנכלל בסעיף, המוזכר בסעיף א114(ז), שמתייחס להקטנה, יופחת בהתאם לסעיף 92.

א132. ייתכן כי ישות תרצה ליישם את הגישה המפורטת בסעיפים א114–131 לגידור תיק שקודם טופל כגידור תזרים מזומנים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 39. ישות כזו צריכה לבטל את הייעוד הקודם של גידור תזרים מזומנים בהתאם לסעיף 101(ד) וליישם את הדרישות המפורטות באותו סעיף. היא צריכה גם לייעד מחדש את הגידור כגידור שווי הוגן וליישם את הגישה המפורטת בסעיפים א114–131 מכאן ולהבא לגבי תקופות חשבונאיות עוקבות.

הוראות מעבר (סעיפים 103–108ג)

א133. ייתכן כי ישות ייעדה עסקה תוך-קבוצתית חזויה כפריט מגודר בתחילת תקופה שנתית, שהתחילה ביום 1 בינואר 2005 או לאחריו (או, לצורך הצגה מחדש של מידע השוואתי, התחלת תקופת ההשוואה המוקדמת ביותר), בגידור שהיה יכול להיות כשיר לחשבונאות גידור בהתאם לתקן זה (כפי שתוקן על ידי המשפט האחרון בסעיף 80). ישות כזו רשאית להשתמש בייעוד זה כדי ליישם חשבונאות גידור בדוחות כספיים מאוחדים מתחילת התקופה השנתית המתחילה ביום 1 בינואר 2005 או לאחריו (או מתחילת התקופה ההשוואתית המוקדמת ביותר). ישות כזו תיישם גם את סעיפים א99א ו-א99ב מתחילת התקופה השנתית המתחילה ביום 1 בינואר 2005 או לאחריו. אולם, בהתאם לסעיף 108ב, היא אינה צריכה ליישם את סעיף א99ב לגבי מידע השוואתי עבור תקופות מוקדמות יותר.